

Suvestinė redakcija nuo 2014-01-01 iki 2014-04-29

Įstatymas paskelbtas: Žin. 1996, Nr. [119-2771](#), i. k. 0961010ISTA00I-1613

Nauja redakcija nuo 2011-10-01:

Nr. [XI-1537](#), 2011-06-28, Žin. 2011, Nr. 91-4314 (2011-07-19) ; Žin. 2011, Nr. 109-0 (2011-09-03), i. k. 1111010ISTA0XI-1537

LIETUVOS RESPUBLIKOS BRANDUOLINĖS ENERGIJOS ĮSTATYMAS

1996 m. lapkričio 14 d. Nr. I-1613
Vilnius

PIRMASIS SKIRSNIS BENDROSIOS NUOSTATOS

1 straipsnis. Įstatymo paskirtis ir tikslai

1. Šis įstatymas nustato visuomeninius santykius, atsirandančius naudojant branduolinę energiją elektros ir šilumos energijai gaminti, taip pat kitiems taikiems tikslams. Įstatymas nustato branduolinės energetikos srities veiklos teisinį pagrindą, taip pat nustato valstybės ir savivaldybių institucijų įgaliojimus vykdant branduolinės energetikos politikos formavimo ir įgyvendinimo bei branduolinės energetikos srities veiklos valstybinio valdymo, reglamentavimo, priežiūros ir kontrolės funkcijas.

2. Pagrindiniai šio įstatymo tikslai:

1) nustatyti branduolinės energetikos sektoriuje veikiančių subjektų teises, pareigas ir tarpusavio santykius;

2) nustatyti branduolinės energetikos srities veiklos valstybinio valdymo, reglamentavimo, priežiūros ir kontrolės teisinius pagrindus, valstybės ir savivaldybių institucijų funkcijas ir atsakomybę;

3) sukurti teisines sąlygas visuomenės ir aplinkos saugumu bei darnaus energetikos sektoriaus vystymosi principais pagrįstam branduolinės energijos naudojimui;

4) užtikrinti, kad branduolinė energija būtų naudojama taikiems tikslams tenkinti, ir užkirsti kelią branduolinio ginklo platinimui neleistinai disponuojant branduolinėmis medžiagomis;

5) užtikrinti Lietuvos Respublikos tarptautinių įsipareigojimų dėl saugaus branduolinės energijos naudojimo tinkamą vykdymą;

6) sudaryti teisines prielaidas branduolinės energetikos Lietuvos Respublikoje plėtrai, užtikrinant Nacionalinėje energetikos strategijoje keliamus tikslus ir uždavinius;

7) sukurti tinkamas sąlygas investicijoms į branduolinės energetikos infrastruktūrą.

3. Šis įstatymas nustato veiklos su branduolinėmis medžiagomis, kitos branduolinės energetikos srities veiklos su jonizuojančiosios spinduliuotės šaltiniais ir branduolinio kuro ciklo medžiagų, įskaitant radioaktyvias atliekas, tvarkomų branduolinės energetikos objekte, tvarkymo bendruosius teisinius pagrindus. Branduolinės saugos, radiacinės saugos ir radioaktyviųjų atliekų tvarkymo saugos reglamentavimas ir priežiūra branduolinės energetikos srityje atliekami vadovaujantis šiuo įstatymu ir Lietuvos Respublikos branduolinės saugos įstatymu (toliau – Branduolinės saugos įstatymas), Lietuvos Respublikos radiacinės saugos įstatymu (toliau – Radiacinės saugos įstatymas) ir Lietuvos Respublikos radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įstatymu (toliau – Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įstatymas).

4. Šio įstatymo nuostatos suderintos su šio įstatymo priede nurodytu Europos Sąjungos teisės

aktu.

2 straipsnis. Pagrindinės šio įstatymo sąvokos

1. **Asmuo** – fizinis asmuo ir (ar) juridinis asmuo.

2. **Avarinė parengtis** – gebėjimas veiksmingai sumažinti padarinius branduolinių ir (ar) radiologinių avarių, taip pat bet kokių kitų įvykių, galinčių kelti pavojų žmonių sveikatai ir saugumui, jų turtui ir aplinkai ir atsitinkančių dėl branduolinės energetikos objektų veiklos ar branduolinių ir (ar) branduolinio kuro ciklo medžiagų naudojimo.

3. **Avarinės parengties zonos** – zonos aplink branduolinės energetikos objektą, nustatomos įvertinus šio objekto pavojingumą, kurį lemia galimo radioaktyviojo užterštumo mastas ir padariniai, regiono geografinės, meteorologinės ir klimato charakteristikos, siekiant suplanuoti avarinės parengties priemones.

4. **Branduolinė (atominė) elektrinė** – visuma įrenginių ir statinių, skirtų elektros arba elektros ir šilumos energijai gaminti naudojant branduolinį kurą.

5. **Branduolinė avarija** – grandininės branduolių dalijimosi reakcijos aktyviojoje branduolinio reaktoriaus zonoje kontrolės ir valdymo sutrikimas, kritinės masės susidarymas įkraunant, perkraunant, pervežant ir (ar) saugant branduolinį kurą ar kitas branduolines medžiagas, šilumos mainų sutrikimai, sukėlę branduolinio kuro elementų pažeidimą, neleistiną radionuklidų išmetimą ar jonizuojančiosios spinduliuotės sklidimą į darbo ar gamtinę aplinką ir (ar) ribines dozes viršijančią darbuotojų apšvitą ir (ar) galintys sukelti žalingą poveikį žmonėms ir (ar) gamtinei aplinkai.

6. **Branduolinė energetika** – energetikos šaka, kurioje energija, išsiskirianti branduolių dalijimosi metu, naudojama elektros ir šilumos energijai gaminti, taip pat kitiems taikiems tikslams.

7. **Branduolinė žala** – jonizuojančiosios spinduliuotės, atsiradusios dėl branduolinės energetikos objekto veiklos, branduolinės ar radiologinės avarijos, sukelta žmogaus mirtis ar pakenkimas sveikatai, turto netektis ar sugadinimas, nepalankūs padariniai gamtinei aplinkai.

8. **Branduolinės (atominės) elektrinės energijos blokas** – branduolinis reaktorius su priklausiniais, skirtas elektros arba elektros ir šilumos gamybai. Branduolinė (atominė) elektrinė gali būti sudaryta iš vieno ar kelių energijos blokų.

9. **Branduolinės dvejopo naudojimo prekės** – prekės, įskaitant programinę įrangą ir technologijas, kurios yra specialiai suprojektuotos ar parengtos branduolinėms medžiagoms gaminti, naudoti ar perdirbti ir kurios gali būti naudojamos ir civiliniams, ir kariniams tikslams.

10. **Branduolinės energetikos objektas** – branduolinė (atominė) elektrinė, branduolinės (atominės) elektrinės energijos blokas, neenergetinis branduolinis reaktorius, branduolinių medžiagų saugykla, radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įrenginys.

11. **Branduolinės energetikos objektą eksploatuojanti organizacija** – asmuo, teisės aktu nustatyta tvarka turintis teisę eksploatuoti branduolinės energetikos objektą.

12. **Branduolinės energetikos objekto aikštelė** – nustatytas ribas turinti teritorija, kurioje yra statomas (statybietė), pastatytas, eksploatuojamas branduolinės energetikos objektas ar tiriama ir (ar) vertinama galimybė jį statyti arba kurioje vykdomas branduolinės energetikos objekto eksploatavimo nutraukimas ar uždaryto atliekyno priežiūra.

13. **Branduolinės energetikos objekto, branduolinių ir branduolinio kuro ciklo medžiagų fizinė sauga** (toliau – **fizinė sauga**) – visuma teisinių, organizacinių ir techninių priemonių bei branduolinės energetikos objektą eksploatuojančios organizacijos ar kitą veiklą su branduolinėmis ir (ar) branduolinio kuro ciklo medžiagomis vykdančių asmenų ir (ar) jų darbuotojų kompetencijų, kurių tikslas – užtikrinti branduolinės energetikos objekto, branduolinių ir (ar) branduolinio kuro ciklo medžiagų apsaugą nuo neteisėto jų užvaldymo ar pagrobimo, nesankcionuoto pašalinių asmenų patekimo į branduolinės energetikos objekto apsaugos zonas, apsaugoti branduolinės energetikos objektą, branduolines medžiagas ir (ar) branduolinio kuro ciklo medžiagas nuo veiksmų, kurie tiesiogiai arba netiesiogiai keltų riziką žmonių sveikatai ir saugumui dėl

jonizuojančiosios spinduliuotės, išvengti branduolinės energetikos objektų normalios veiklos sutrikdymo, taip pat užtikrinti šių veiksmų prevenciją.

14. **Branduolinės energetikos objekto eksploatavimas** – veikla, kurią vykdant įgyvendinami branduolinės energetikos objekto tikslai: energijos gamyba, branduolinio kuro įkrovimas ir perkrovimas, branduolinio reaktoriaus paleidimas, stabdymas, bandymai, techninė priežiūra, remontas, tikrinimas, radioaktyviųjų atliekų tvarkymas, galutinis sustabdymas ir kitos su objekto veikla susijusios operacijos.

15. **Branduolinės energetikos objekto eksploatavimo nutraukimas** – teisinių, organizacinių ir techninių priemonių įgyvendinimas branduolinės energetikos objekte nusprendus, kad jis niekada nebebus naudojamas pagal savo pagrindinę paskirtį.

16. **Branduolinės energetikos objekto modifikacija** – branduolinės energetikos objekto projekto arba tokio objekto konstrukcijų, sistemų, komponentų arba jų savybių, programinės įrangos, eksploatavimo ribų ir sąlygų, licencijos turėtojo organizacinės struktūros pakeitimas.

17. **Branduolinės energetikos objekto projektas** – visuma nustatytų normatyvinių techninių dokumentų, kuriuose pateikiami branduolinės energetikos objekto sprendiniai (aiškinamoji dalis, statinio (statinių grupės) projektas, įrenginių projektai, skaičiavimai, brėžiniai, saugos analizės ataskaitos ir kt.) ir kurie skirti branduolinės energetikos objektui statyti ir eksploatuoti.

18. **Branduolinės energetikos objekto statiniai** – prie ypatingų statinių kategorijos priskiriami branduolinės (atominės) elektrinės, branduolinės (atominės) elektrinės energijos bloko, neenergetinio branduolinio reaktoriaus, branduolinių medžiagų saugyklos, radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įrenginio pastatai ir (ar) inžineriniai statiniai.

19. **Branduolinio kuro ciklo medžiaga** – branduolinės energetikos objekte naudojama arba tvarkoma branduolinė medžiaga, įskaitant branduolinį kurą, ar kita branduolinės energetikos srityje naudota medžiaga, tapusi radioaktyvi, įskaitant radioaktyviasias atliekas.

20. **Branduolinis incidentas** – branduolinės energetikos objekto eksploatavimo arba su branduolinėmis ir (ar) branduolinio kuro ciklo medžiagomis susijusios veiklos sutrikimas, keliantis pavojų žmonėms, turtui ar aplinkai, tačiau neatitinkantis branduolinės ar radiologinės avarijos kriterijų.

21. **Branduolinis kuras** – specialioje konstrukcijoje esanti branduolinė medžiaga, skirta energijai branduoliniame reaktoriuje gaminti.

22. **Branduolinis reaktorius** – reaktorius, kuriame vyksta arba gali vykti valdomoji grandininė branduolių dalijimosi reakcija.

23. **Branduolinių medžiagų saugykla** – statinių, konstrukcijų, sistemų ir komponentų, skirtų branduolinėms medžiagoms saugoti, visuma.

24. **Fizinis asmuo** – valstybės narės pilietis ar kitas fizinis asmuo, kuris naudojasi Europos Sąjungos teisės aktuose jam suteiktomis judėjimo teisėmis.

25. **Juridinis asmuo** – valstybėje narėje įsteigtas juridinis asmuo ar kita organizacija arba jų padalinys, teisės aktų nustatyta tvarka vykdantys ekonominę ir (ar) ūkinę komercinę veiklą Lietuvos Respublikoje, kitoje Europos Sąjungos valstybėje narėje ar Europos ekonominės erdvės valstybėje.

26. **Leidimas** – įgaliosios institucijos išduodamas dokumentas, kuriuo suteikiama teisė vykdyti šiame dokumente nurodytą veiklą ir (ar) darbus, laikantis teisės aktų reikalavimų ir šiame dokumente nurodytų sąlygų.

27. **Leidimo turėtojas** – asmuo, kuriam teisės aktų nustatyta tvarka išduotas leidimas vykdyti leidime nurodytą veiklą ir (ar) darbus.

28. **Licencija** – įgaliosios institucijos išduodamas dokumentas, kuriuo suteikiama teisė vykdyti šiame dokumente nurodytos rūšies veiklą, laikantis teisės aktų reikalavimų ir šiame dokumente nurodytų sąlygų.

29. **Licencijos turėtojas** – asmuo, kuriam teisės aktuose nustatyta tvarka išduota licencija tam tikros rūšies veiklai vykdyti ir kuris atsako už branduolinės energetikos objektą, branduolines medžiagas ir (ar) branduolinio kuro ciklo medžiagas, kaip nurodyta licencijoje.

30. **Neenergetinis branduolinis reaktorius** – branduolinis reaktorius, kurio pagrindinė paskirtis nėra gaminti elektros ir (ar) šilumos energiją.

31. **Numatoma grėsmė** – galimų vidaus ir (ar) išorės pažeidėjų, kurie galėtų mėginti neteisėtai užvaldyti branduolinės energetikos objektą ir (ar) branduolines medžiagas arba įvykdyti teroro aktą, charakteristikų ir ketinimų visuma.

32. **Panaudotas branduolinis kuras** – branduolinio reaktoriaus aktyviojoje zonoje apšvitintas ir visam laikui iš jo pašalintas branduolinis kuras. Panaudotas branduolinis kuras gali būti skirtas perdirbti siekiant naudoti pakartotinai arba skirtas tvarkyti kaip radioaktyviosios atliekos ir dėti į atliekyną.

33. **Pareiškėjas** – asmuo, teisės aktų nustatyta tvarka pateikęs paraišką gauti licenciją ar leidimą.

34. **Riboto patekimo zona** – branduolinės energetikos objekto saugomos zonos perimetro išorinėje pusėje esanti zona, į kurią gali būti ribojamas asmenų įėjimas, transporto priemonių įvažiavimas ir kurioje gali būti ribojama ūkinė veikla. Riboto patekimo zona yra viena iš branduolinės energetikos objekto apsaugos zonų.

35. **Sanitarinė apsaugos zona** – zona aplink branduolinės energetikos objektą, kurioje dėl galimo neigiamo jonizuojančiosios spinduliuotės poveikio žmonių sveikatai ir aplinkai galioja nustatytos specialiosios žemės naudojimo sąlygos.

36. **Saugoma zona** – fizinės saugos tikslams įgyvendinti fiziniu barjeru pagal branduolinės energetikos objekto perimetrą apjuosta zona, į kurią įėjimas yra kontroliuojamas. Saugoma zona yra viena iš branduolinės energetikos objekto apsaugos zonų.

37. Kitos šiame įstatyme vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jos apibrėžtos Lietuvos Respublikos branduolinės saugos įstatyme (toliau – Branduolinės saugos įstatymas), Lietuvos Respublikos radiacinės saugos įstatyme (toliau – Radiacinės saugos įstatymas) ir Lietuvos Respublikos radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įstatyme (toliau – Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įstatymas).

3 straipsnis. Veiklos su branduolinėmis medžiagomis ir kitos branduolinės energetikos srities veiklos su jonizuojančiosios spinduliuotės šaltiniais teisiniai pagrindai

1. Lietuvos Respublikoje veikla su branduolinėmis medžiagomis ir kita branduolinės energetikos srities veikla su jonizuojančiosios spinduliuotės šaltiniais galima tik turint įgaliotosios valstybės institucijos išduotą licenciją arba leidimą. Jeigu tokia veikla vykdoma be licencijos ar leidimo, ji laikoma neteisėta ir užtraukia Lietuvos Respublikos įstatymų numatytą teisinę atsakomybę.

2. Licencijos arba leidimo turėtojas yra atsakingas už tai, kad jo vykdoma veikla atitiktų šio įstatymo, Branduolinės saugos įstatymo, Radiacinės saugos įstatymo, Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įstatymo, kitų įstatymų ir teisės aktų reikalavimus.

3. Pareiškėjas, pateikęs paraišką gauti licenciją arba leidimą, ir licencijos arba leidimo turėtojas Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka informuoja valstybės ir (ar) savivaldybių institucijas, tarptautines organizacijas ir visuomenę apie ketinamą vykdyti ar vykdomą veiklą.

4 straipsnis. Branduolinės ir radiacinės saugos garantijos ir reikalavimai branduolinės energijos naudojimui

1. Branduolinę saugą ir radiacinę saugą Lietuvos Respublikoje garantuoja valstybė. Branduolinės energetikos srities saugos garantijos grindžiamos Lietuvos Respublikos įstatymų, kitų teisės aktų ir Lietuvos Respublikos tarptautinių sutarčių reikalavimais, taip pat Tarptautinės atominės energijos agentūros (toliau – TATENA), kitų tarptautinių organizacijų ar institucijų rekomendacijomis.

2. Lietuvos Respublikoje branduolinės energijos naudojimas ir su branduolinės energijos naudojimu susijusi veikla leidžiama tik taikiems tikslams. Branduolinėms medžiagoms yra taikomos TATENA ir Europos atominės energetikos bendrijos garantijos ir šioms garantijoms užtikrinti turi būti tvarkoma branduolinių medžiagų, nesvarbu, koks jų kiekis, apskaita ir vykdoma kontrolė.

3. Branduolines technologijas, medžiagas ir įrangą, taip pat branduolines dvejopo naudojimo prekes galima įvežti, išvežti ir naudoti laikantis Lietuvos Respublikos įstatymų ir tarptautinių įsipareigojimų, nustatytų 1968 m. Sutartyje dėl branduolinio ginklo neplatavimo ir kitose tarptautinėse sutartyse, kurių narė yra Lietuvos Respublika.

4. Draudžiama iš Lietuvos Respublikos perduoti branduolines technologijas, medžiagas ir įrangą, taip pat branduolines dvejopo naudojimo prekes į valstybes, kurios neatitinka bent vienos iš šių sąlygų:

1) nėra prisijungusios prie 1968 m. Sutarties dėl branduolinio ginklo neplatavimo arba nepriėmusios įsipareigojimo valstybės branduolinėje veikloje taikyti TATENA patvirtintą garantijų sistemą;

2) negarantuoja šių technologijų, medžiagų ir įrangos fizinės saugos;

3) nepriima įsipareigojimo neleisti šių technologijų, medžiagų ir įrangos reeksporto į valstybes, neatitinkančias bent vienos iš šios dalies 1 ir 2 punktuose nurodytų sąlygų.

5 straipsnis. Reikalavimai, susiję su branduolinės energetikos objektų, branduolinių ir radioaktyviųjų medžiagų nuosavybe ir su branduolinių ir radioaktyviųjų medžiagų gamyba ir naudojimu

1. Branduolinės energetikos objektai nuosavybės teise priklauso valstybei ir (ar) turintiems įstatymų nustatytas licencijas juridiniams asmenims. Branduolinės energetikos objektą nuosavybės teise valdantis juridinis asmuo gali eksploatuoti branduolinės energetikos objektą ir (ar) vykdyti kitą įstatymų nustatytą branduolinės energetikos srities veiklą tik turėdamas galiojančią licenciją ar leidimą.

2. Branduolinės ir radioaktyviosios medžiagos nuosavybės teise gali priklausyti valstybei ir (ar) turintiems įstatymų nustatytas licencijas ir (ar) leidimus asmenims. Branduolines ar radioaktyvias medžiagas nuosavybės teise valdantis asmuo gali vykdyti veiklą su šiomis medžiagomis tik turėdamas galiojančią licenciją arba leidimą.

3. Įstatymų nustatyta tvarka ir sąlygomis sustabdžius licencijos ar leidimo galiojimą arba panaikinus licencijos ar leidimo galiojimą, šio straipsnio 2 dalyje nurodytas asmuo, ketinantis tęsti veiklą su branduolinėmis ar radioaktyviosiomis medžiagomis, privalo atlikti visus veiksmus, reikalingus tam, kad licencijos ar leidimo galiojimo sustabdymas būtų panaikintas arba išduota nauja licencija ar leidimas.

4. Jeigu asmuo šio straipsnio 3 dalyje nurodytais atvejais Branduolinės saugos įstatymo nustatyta tvarka ir terminais nesikreipia dėl licencijos ar leidimo galiojimo sustabdymo panaikinimo arba licencijos ar leidimo galiojimas yra panaikinamas, toks asmuo privalo nedelsdamas nuosavybės teise valdomas branduolines ar radioaktyvias medžiagas perduoti laikinai saugoti radioaktyviųjų atliekų tvarkytojui Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įstatymo nustatyta tvarka ir sąlygomis ir apie tai informuoti Valstybinę atominės energetikos saugos inspekciją. Nuosavybės teise asmens valdomas branduolines ar radioaktyvias medžiagas perdavus saugoti radioaktyviųjų atliekų tvarkytojui, jų savininkas ir toliau turi teisę Lietuvos Respublikos civiliniame kodekse (toliau – Civilinis kodeksas) nustatytais būdais perleisti šias medžiagas valdyti nuosavybės teise asmenims, turintiems įstatymų nustatytą licenciją ar leidimą.

5. Gaminti radioaktyvias medžiagas, skirtas branduoliniam ginklui arba branduolinių (atominių) elektrinių kurui, taip pat perdirbti jau panaudotus tokio kuro elementus Lietuvos Respublikos teritorijoje draudžiama.

6. Lietuvos Respublikos teritorijoje draudžiama branduolinio ginklo gamyba, dislokavimas,

tranzitas ir įvežimas.

ANTRASIS SKIRSNIS

BRANDUOLINĖS ENERGETIKOS VALSTYBINIS VALDYMAS

6 straipsnis. Lietuvos Respublikos Seimo kompetencija

Lietuvos Respublikos Seimas (toliau – Seimas):

- 1) sprendžia strateginius branduolinės energetikos plėtros Lietuvos Respublikoje klausimus;
- 2) priima įstatymus dėl naujos branduolinės (atominės) elektrinės ar atskiro branduolinės (atominės) elektrinės energijos bloko, ar neenergetinio branduolinio reaktoriaus statybos, taip pat dėl branduolinės (atominės) elektrinės ar atskiro branduolinės (atominės) elektrinės energijos bloko, ar neenergetinio branduolinio reaktoriaus eksploatavimo nutraukimo.

7 straipsnis. Lietuvos Respublikos Vyriausybės kompetencija

1. Lietuvos Respublikos Vyriausybė (toliau – Vyriausybė):

- 1) formuoja valstybės politikos strategines kryptis branduolinės energetikos srityje;
- 2) įvertinusi branduolinės energetikos objekto statybos ekonominius ir visuomeninius poreikius, rengia ir teikia Seimui įstatymą dėl naujos branduolinės (atominės) elektrinės ar atskiro branduolinės (atominės) elektrinės energijos bloko, ar neenergetinio branduolinio reaktoriaus statybos, taip pat dėl branduolinės (atominės) elektrinės ar atskiro branduolinės (atominės) elektrinės energijos bloko, ar neenergetinio branduolinio reaktoriaus eksploatavimo nutraukimo;

3) Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka priima nutarimą dėl naujos branduolinės (atominės) elektrinės ar atskiro branduolinės (atominės) elektrinės energijos bloko, ar neenergetinio branduolinio reaktoriaus statybos pradžios, taip pat priima nutarimą dėl kitų branduolinės energetikos objektų statybos;

4) tvirtina branduolinės energetikos srities veiklos licencijų ir leidimų išdavimo taisykles arba paveda šias taisykles tvirtinti įgaliotai institucijai;

5) Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos teikimu tvirtina valstybinį gyventojų apsaugos planą branduolinės avarijos atveju;

6) vertina ir priima sprendimą dėl pritarimo Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos veiklos ataskaitai;

7) atlieka kitas šio įstatymo, kitų įstatymų ir teisės aktų nustatytas funkcijas.

2. Vyriausybė, prieš priimdama nutarimą dėl naujos branduolinės (atominės) elektrinės ar atskiro branduolinės (atominės) elektrinės energijos bloko, ar neenergetinio branduolinio reaktoriaus statybos pradžios, įvertina:

1) įstatyme dėl naujos branduolinės (atominės) elektrinės ar atskiro branduolinės (atominės) elektrinės energijos bloko, ar neenergetinio branduolinio reaktoriaus statybos nustatytų reikalavimų įvykdymą;

2) branduolinės (atominės) elektrinės ar atskiro branduolinės (atominės) elektrinės energijos bloko, ar neenergetinio branduolinio reaktoriaus projektuose dalyvaujančių asmenų atitiktį nacionalinio saugumo interesams ir nacionalinio saugumo interesus užtikrinančių specialiųjų saugumo priemonių įvykdymą Lietuvos Respublikos strateginę reikšmę nacionaliniam saugumui turinčių įmonių ir įrenginių bei kitų nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių įmonių įstatyme ir (ar) kituose įstatymuose nustatyta tvarka ir sąlygomis;

3) gamtinių išteklių naudojimo branduolinės energetikos objekto statybos ir (ar) eksploatavimo reikmėms pagrindines charakteristikas ir poveikį aplinkai;

4) įstatymų nustatytas branduolinės saugos garantijas.

3. Vyriausybė, prieš priimdama nutarimą dėl kito branduolinės energetikos objekto statybos, įvertina šio straipsnio 2 dalies 3 ir 4 punktuose nustatytus reikalavimus, taip pat tokio branduolinės energetikos objekto statybos ekonominius ir visuomeninius poreikius.

8 straipsnis. Vyriausybės ekstremalių situacijų komisijos kompetencija

Vyriausybės ekstremalių situacijų komisija:

- 1) priima sprendimus, reikalingus gresiančiai ar kilusiai branduolinei ar radiologinei avarijai valdyti;
- 2) teikia Vyriausybei siūlymus dėl valstybės rezervo civilinės saugos priemonių atsargų naudojimo branduolinių ir radiologinių avarijų metu;
- 3) atlieka kitas Lietuvos Respublikos civilinės saugos įstatyme (toliau – Civilinės saugos įstatymas), taip pat Vyriausybės nustatytas su civilinės saugos sistemos uždavinių įgyvendinimu susijusias funkcijas.

9 straipsnis. Lietuvos Respublikos energetikos ministerijos kompetencija

Lietuvos Respublikos energetikos ministerija (toliau – Energetikos ministerija):

- 1) formuoja valstybės politiką branduolinės energetikos srityje ir organizuoja, koordinuoja ir kontroliuoja, kaip ji įgyvendinama;
- 2) įgyvendina branduolinės energetikos objektus eksploatuojančių organizacijų organo nario teises ir pareigas, jeigu tokių organizacijų organo narė yra Lietuvos Respublika;
- 3) organizuoja dvišalį ir daugiašalį tarptautinį bendradarbiavimą branduolinės energetikos sektoriuje;
- 4) pagal kompetenciją atstovauja Lietuvai tarptautinėse branduolinės energetikos organizacijose ir konferencijose;
- 5) po to, kai yra patvirtintas branduolinės energetikos objekto statybos teritorijos detalusis planas, teisės aktų nustatyta tvarka inicijuoja sklypo branduolinės energetikos objekto statybai paėmimą visuomenės poreikiams;
- 6) organizuoja branduolinės energetikos infrastruktūros Lietuvos Respublikoje plėtrą;
- 7) atlieka kitas šio įstatymo, kitų įstatymų ir teisės aktų nustatytas funkcijas.

10 straipsnis. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos ar jos įgaliotų institucijų kompetencija

Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija (toliau – Sveikatos apsaugos ministerija) ar jos įgaliota institucija:

- 1) nustato branduolinės energetikos objektuose dirbančiųjų sveikatos tikrinimo reikalavimus bei prižiūri ir kontroliuoja, kaip jų laikomasi;
- 2) pagal kompetenciją Lietuvos Respublikos planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatymo (toliau – Planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatymas) nustatyta tvarka dalyvauja branduolinės energetikos objektų poveikio aplinkai vertinimo procese, vertinant branduolinės energetikos objektų galimą įtaką visuomenės sveikatai;
- 3) atlieka kitas šio įstatymo, kitų įstatymų ir teisės aktų nustatytas funkcijas.

11 straipsnis. Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos ar jos įgaliotų institucijų kompetencija

Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija (toliau – Aplinkos ministerija) ar jos įgaliota institucija:

- 1) teisės aktų nustatyta tvarka atlieka branduolinės energetikos objektų statinių valstybinę statybos priežiūrą;
- 2) rengia ir tvirtina jonizuojančiosios spinduliuotės padarytos žalos aplinkai apskaičiavimo ir kompensavimo metodikas;
- 3) periodiškai informuoja visuomenę ir valstybės ir savivaldybių institucijas apie šalies aplinkos radiologinę būklę;
- 4) atlieka kitas šio įstatymo, kitų įstatymų ir teisės aktų nustatytas funkcijas.

12 straipsnis. Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos ir jos įgaliotų institucijų kompetencija

1. Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija (toliau – Socialinės apsaugos ir darbo ministerija) koordinuoja potencialiai pavojingų įrenginių priežiūrą, kurią atlieka įgaliotosios įrenginių techninės būklės tikrinimo įstaigos Lietuvos Respublikos potencialiai pavojingų įrenginių priežiūros įstatymo nustatyta tvarka.

2. Lietuvos Respublikos valstybinė darbo inspekcija kontroliuoja, kaip laikomasi darbo, darbų saugos ir su jais susijusių teisės aktų reikalavimų.

13 straipsnis. Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerijos kompetencija

Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerija organizuoja branduolinės energetikos srities specialistų, įskaitant specialistus, turinčius su branduolinės energetikos objekto sauga susijusių pareigų, švietimo, mokslo ir mokymo programų, taip pat kitų priemonių rengimą ir įgyvendinimą, be kita ko, siekiant palaikyti ir toliau plėtoti kompetenciją ir žinias branduolinės saugos srityje.

14 straipsnis. Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministerijos kompetencija

Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministerija (toliau – Krašto apsaugos ministerija):

1) dalyvauja sudarant ir vykdant branduolinės (atominės) elektrinės ir kitų branduolinės energetikos objektų antiteroristinės ir antiintervencinės tarpžinybinės sąveikos planus;

2) teisės aktų nustatyta tvarka dalyvauja užtikrinant branduolinės energetikos objektų fizinę saugą;

3) teisės aktų nustatyta tvarka padeda likviduoti branduolinių ir (ar) radiologinių avarijų padarinius;

4) atlieka kitas šio įstatymo, kitų įstatymų ir teisės aktų nustatytas funkcijas.

15 straipsnis. Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos ar jos įgaliotų institucijų kompetencija

Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerija (toliau – Vidaus reikalų ministerija) ar jos įgaliotos institucijos:

1) užtikrina branduolinės energetikos objektų priešgaisrinę saugą, atlieka gaisrų gesinimo, žmonių ir turto gelbėjimo, gaisrų padarinių mažinimo darbus ir jiems vadovauja;

2) atlieka branduolinės energetikos objektų valstybinę priešgaisrinę priežiūrą;

3) derina Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos rengiamus branduolinės energetikos objektų saugai svarbių konstrukcijų, sistemų ir komponentų priešgaisrinės saugos reikalavimus;

4) derina branduolinės energetikos objektų darbuotojų priešgaisrinės saugos mokymo programas ir dalyvauja šių objektų vadovaujančių darbuotojų žinių patikrinimuose;

5) vykdo ir užtikrina branduolinės (atominės) elektrinės, Lietuvos Respublikos pasienio ruože esančių kitų branduolinės energetikos objektų ir vežamų per Lietuvos Respublikos teritoriją branduolinių medžiagų, kurių kiekis viršija Branduolinės saugos įstatymo 1 priede nustatytą kiekį, krovinių fizinę apsaugą pagal Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos viršininko nustatytus reikalavimus;

6) vykdo branduolinės energetikos objektų ir vežamų per Lietuvos Respublikos teritoriją branduolinių medžiagų krovinių apsaugos reagavimo pajėgų funkcijas, įskaitant pagalbos prašymo priėmimą, įvertinimą, teiktinos pagalbos poreikio nustatymą, pagalbos išsiuntimą į įvykio vietą, pagalbos įvykio vietoje užtikrinimą, pagalbos veiksmų koordinavimą;

7) sudaro, koordinuoja ir vykdo branduolinės (atominės) elektrinės ir kitų branduolinės energetikos objektų antiteroristinės ir antiintervencinės tarpžinybinės sąveikos planus;

- 8) tiria ir kontroliuoja kriminogeninę padėtį branduolinės energetikos objektų regionuose;
- 9) tiria branduolinių, radioaktyviųjų medžiagų, kitų branduolinių dvejopo naudojimo prekių grobimo ir neteisėto disponavimo jomis atvejus;
- 10) branduolinės energetikos objektą eksploatuojančios organizacijos pateiktos branduolinių ir radiologinių avarijų rizikos analizės ir vertinimo pagrindu sudaro ir prireikus atnaujina bei teikia Vyriausybei tvirtinti valstybinį gyventojų apsaugos planą branduolinės avarijos atveju, pagal kurį savivaldybės vykdomoji institucija savivaldybių ekstremaliųjų situacijų valdymo planuose numato gyventojų apsaugos priemones ir veiksmus branduolinių ir (ar) radiologinių avarijų atvejais, o Ignalinos rajono, Zarasų rajono ir Visagino savivaldybių vykdomosios institucijos parengia ir patvirtina detaliuosius gyventojų evakavimo planus;
- 11) pagal kompetenciją įgyvendina branduolinės ir radiologinės avarijos ir jos padarinių likvidavimo priemones, organizuoja ir vykdo radiacinę užterštos teritorijos žvalgybą ir radiacinę žvalgybą iš oro;
- 12) kartu su kitomis valstybės institucijomis organizuoja gyventojų apsaugos branduolinių ir radiologinių avarijų atveju pratybas;
- 13) atlieka kitas šio įstatymo, kitų įstatymų ir teisės aktų nustatytas funkcijas.

16 straipsnis. Lietuvos Respublikos valstybės saugumo departamento kompetencija

1. Lietuvos Respublikos valstybės saugumo departamentas (toliau – Valstybės saugumo departamentas):
 - 1) siekiant apsaugoti valstybės saugumo interesus, įstatymų ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka, pagal kompetenciją renka, analizuoja ir teikia informaciją apie grėsmes branduolinės energetikos objektams;
 - 2) įstatymų ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka ir pagrindais vertina ir teikia išvadas apie branduolinės energetikos objektuose įdarbinamus ir dirbančius asmenis arba kitose institucijose ar įmonėse įdarbinamus ar dirbančius asmenis, kurie dėl jiems priskirtų funkcijų ar pavesto darbo turi įgyti teisę be palydos patekti į branduolinės energetikos objektų apsaugos zonas, išskyrus riboto patekimo zoną, taip pat apie asmenis, turinčius dalyvauti vežant branduolinio kuro ciklo medžiagas;
 - 3) dalyvauja kuriant ir vykdamas branduolinės (atominės) elektrinės ir kitų branduolinės energetikos objektų antiteroristinės ir antiintervencinės tarpžinybinės sąveikos planus;
 - 4) derina pareigybių Valstybinėje atominės energetikos saugos inspekcijoje, į kurias priimami (perkeliami) asmenys tikrinami Valstybės saugumo departamento siekiant gauti išvadą, nurodytą šio įstatymo 24 straipsnio 2 dalyje, sąrašą;
 - 5) atlieka kitas šio įstatymo, kitų įstatymų ir teisės aktų nustatytas funkcijas.
2. Šio straipsnio 1 dalies 2 punkte nurodytų asmenų tikrinimo tvarką nustato Valstybės saugumo departamento generalinis direktorius.

17 straipsnis. Savivaldybių institucijų kompetencija

Savivaldybių institucijos pagal kompetenciją:

- 1) Lietuvos Respublikos įstatymuose ir kituose teisės aktuose nustatyta tvarka gauna informaciją apie branduolinės energetikos objektų, esančių savivaldybės teritorijoje, veiklą ar eksploatavimo nutraukimą, įgaliotoms valstybės institucijoms teikia pasiūlymus dėl tokių branduolinės energetikos objektų statybos, veiklos, jos priežiūros ir kontrolės;
- 2) vadovaudamasi Vyriausybės patvirtintu valstybiniu gyventojų apsaugos branduolinės avarijos atveju planu, parengties branduolinėms ir (ar) radiologinėms avarijoms pagrindimą ir numatomas prevencines priemones išdėsto savivaldybės ekstremaliųjų situacijų valdymo plane;
- 3) branduolinės ir radiologinės avarijos atveju informuoja gyventojus apie radiacinę padėtį branduolinės energetikos objektų buvimo vietose ir apie įgyvendinamas civilinės saugos priemones;
- 4) atlieka kitas šio įstatymo, kitų įstatymų ir teisės aktų nustatytas funkcijas.

TREČIASIS SKIRSNIS
BRANDUOLINĖS SAUGOS, RADIACINĖS SAUGOS, FIZINĖS SAUGOS, VEIKLOS SU
BRANDUOLINĖMIS MEDŽIAGOMIS IR KITOS BRANDUOLINĖS ENERGETIKOS
SRITIES VEIKLOS SU JONIZUOJANČIOSIOS SPINDULIUOTĖS ŠALTINIAIS
VALSTYBINIS REGLAMENTAVIMAS

18 straipsnis. Branduolinės saugos, radiacinės saugos, fizinės saugos, veiklos su branduolinėmis medžiagomis ir kitos branduolinės energetikos srities veiklos su jonizuojančiosios spinduliuotės šaltiniais valstybinio reglamentavimo tikslai

Branduolinės saugos, radiacinės saugos, fizinės saugos, veiklos su branduolinėmis medžiagomis ir kitos branduolinės energetikos srities veiklos su jonizuojančiosios spinduliuotės šaltiniais valstybinio reglamentavimo pagrindiniai tikslai yra:

1) nustatyti branduolinės saugos, radiacinės saugos, fizinės saugos, veiklos su branduolinėmis medžiagomis, kitos branduolinės energetikos srities veiklos su jonizuojančiosios spinduliuotės šaltiniais sąlygas ir reikalavimus, jų vykdymo kontrolės ir priežiūros teisinius pagrindus;

2) kontroliuoti ir prižiūrėti, kaip laikomasi vadovaujantis šio straipsnio 1 dalies 1 punktu nustatytų sąlygų ir reikalavimų;

3) nustatyti ir taikyti poveikio priemones asmenims, pažeidusiems sąlygas ir reikalavimus, nustatytus vadovaujantis šio straipsnio 1 dalies 1 punktu.

19 straipsnis. Branduolinės saugos, radiacinės saugos, fizinės saugos, veiklos su branduolinėmis medžiagomis ir kitos branduolinės energetikos srities veiklos su jonizuojančiosios spinduliuotės šaltiniais valstybinio reglamentavimo teisiniai pagrindai

1. Branduolinės saugos, radiacinės saugos, fizinės saugos, veiklos su branduolinėmis medžiagomis ir kitos branduolinės energetikos srities veiklos su jonizuojančiosios spinduliuotės šaltiniais valstybinis reglamentavimas atliekamas šiame įstatyme, Branduolinės saugos įstatyme, Radiacinės saugos įstatyme ir Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įstatyme nustatyta tvarka ir pagrindais.

2. Branduolinės saugos, radiacinės saugos branduolinės energetikos srityje, branduolinių medžiagų apskaitos ir kontrolės, branduolinių medžiagų, kurių kiekis viršija Branduolinės saugos įstatymo 1 priede nustatytą kiekį, ir branduolinio kuro ciklo medžiagų fizinės saugos, kitos branduolinės energetikos srities veiklos su jonizuojančiosios spinduliuotės šaltiniais valstybinio reglamentavimo ir priežiūros funkcijas atlieka Valstybinė atominės energetikos saugos inspekcija.

3. Vykdant branduolinės saugos, radiacinės saugos, fizinės saugos, veiklos su branduolinėmis medžiagomis ir kitos branduolinės energetikos srities veiklos su jonizuojančiosios spinduliuotės šaltiniais valstybinį reglamentavimą, vadovujamasi Lietuvos Respublikos tarptautinėmis sutartimis, kurių narė yra Lietuvos Respublika, Europos Sąjungos teisės aktais, Lietuvos Respublikos įstatymais ir kitais teisės aktais, reglamentuojančiais branduolinės saugos, radiacinės saugos, fizinės saugos, veiklos su branduolinėmis medžiagomis, kitos veiklos branduolinės energetikos srityje sąlygas ir reikalavimus. Teisės aktuose nustatyta tvarka ir terminais Valstybinė atominės energetikos saugos inspekcija tikrina branduolinės energetikos objektų būklę, branduolinės saugos, radiacinės saugos ir fizinės saugos sąlygų ir reikalavimų vykdymą, veiklą su branduolinėmis medžiagomis, kitą branduolinės energetikos srities veiklą su jonizuojančiosios spinduliuotės šaltiniais ir pagal kompetenciją imasi visų reikiamų priemonių pastebėtiems trūkumams pašalinti. Kitos valstybės institucijos pagal kompetenciją tikrina branduolinės energetikos objektų būklę, kitą branduolinės energetikos srities veiklą ir imasi visų reikiamų priemonių pastebėtiems trūkumams pašalinti.

4. Valstybės institucijų ir pareigūnų sprendimai, priimti pagal kompetenciją, yra privalomi

visiems asmenims ir turi būti įvykdyti tiksliai sprendimuose nurodytu laiku ir nustatyta tvarka.

20 straipsnis. Veiklos su branduolinėmis medžiagomis, kitos branduolinės energetikos srities veiklos su jonizuojančiosios spinduliuotės šaltiniais ir radioaktyviųjų atliekų tvarkymo veiklos licencijų ir leidimų išdavimo teisiniai pagrindai

1. Branduolinės energetikos srities veiklos, veiklos su branduolinėmis medžiagomis, kitos branduolinės energetikos srities veiklos su jonizuojančiosios spinduliuotės šaltiniais ir radioaktyviųjų atliekų tvarkymo veiklos licencijų ir leidimų rūšis, jų išdavimo, galiojimo sustabdymo, galiojimo sustabdymo panaikinimo, galiojimo panaikinimo ir pakeitimo tvarką ir pagrindus, taip pat licencijuojamos veiklos sąlygas, licencijos turėtojo teises ir pareigas nustato Branduolinės saugos įstatymas, Radiacinės saugos įstatymas, Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įstatymas ir juos įgyvendinantys teisės aktai.

2. Už licencijos ir leidimo išdavimą ar jų pakeitimą licencijos ar leidimo turėtojo prašymu, už šiame įstatyme, Branduolinės saugos įstatyme ir Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įstatyme nustatytą saugos analizės ir pagrindimo dokumentų derinimą, taip pat už kitas įstatymuose nustatytas administracines paslaugas imama valstybės rinkliava Lietuvos Respublikos rinkliavų įstatyme nustatyta tvarka.

21 straipsnis. Valstybinė atominės energetikos saugos inspekcija

1. Valstybinė atominės energetikos saugos inspekcija – branduolinės energetikos srities veiklos, veiklos su branduolinėmis medžiagomis ir kitos branduolinės energetikos srities veiklos su jonizuojančiosios spinduliuotės šaltiniais valstybinį reglamentavimą ir priežiūrą vykdanči savarankiška valstybės įstaiga, veikianti pagal šį ir kitus įstatymus ir savo nuostatus. Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos savininkė – valstybė, jos teises ir pareigas įgyvendina Vyriausybė. Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos nuostatus tvirtina Vyriausybė. Valstybinė atominės energetikos saugos inspekcija veikia pagal Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos viršininko patvirtintus strateginį ir metinį veiklos planus.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XII-216](#), 2013-03-28, *Žin.*, 2013, Nr. 36-1727 (2013-04-06), i. k. 1131010ISTA0XII-216

2. Valstybinė atominės energetikos saugos inspekcija yra iš valstybės biudžeto išlaikoma biudžetinė įstaiga, turinti sąskaitą banke, antspaudą su Lietuvos Respublikos valstybės herbu ir savo pavadinimu. Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos lėšų šaltiniai yra valstybės biudžeto asignavimai ir kitos teisėtai gaunamos pajamos.

3. Atlikdama įstatymų nustatytas funkcijas, Valstybinė atominės energetikos saugos inspekcija sprendimus priima savarankiškai. Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos funkcijos yra atskirtos nuo kitų institucijų, įstaigų ar organizacijų, užsiimančių branduolinės energetikos plėtra ar branduolinės energijos panaudojimu, įskaitant elektros energijos gamybą, funkcijų. Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos struktūra, kompetencija ir aprūpinimas ištekliais turi atitikti Lietuvos Respublikoje vykdomos ir planuojamos vykdyti branduolinės energetikos srities veiklos, veiklos su branduolinėmis medžiagomis ir kitos branduolinės energetikos srities veiklos su jonizuojančiosios spinduliuotės šaltiniais pobūdį ir mastą.

4. Valstybinė atominės energetikos saugos inspekcija turi teisę suinteresuotiems asmenims jų prašymu teikti branduolinės saugos, radiacinės saugos, fizinės saugos, veiklos su branduolinėmis medžiagomis, kitos branduolinės energetikos srities veiklos su jonizuojančiosios spinduliuotės šaltiniais tyrimų, bandymų, mokymų ir ekspertizės paslaugas. Paslaugų įkainius ir apmokėjimo už paslaugas tvarką, pagrįsdamas būtinomis veiklos sąnaudomis, nustato Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos viršininkas, suderinęs su Vyriausybės įgaliota institucija.

5. Valstybinė atominės energetikos saugos inspekcija kiekvienais metais iki gegužės 1 dienos

pateikia Lietuvos Respublikos Prezidentui (toliau – Prezidentas) ir Vyriausybei metinę Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos veiklos ataskaitą ir finansinių ataskaitų rinkinį ir paskelbia viešai teisės aktų nustatyta tvarka. Prezidentas ir Vyriausybė gali kviestis Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos viršininką pristatyti metinius Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos veiklos ir finansinius rezultatus.

22 straipsnis. Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos kompetencija

1. Valstybinė atominės energetikos saugos inspekcija:

1) įstatymų nustatyta tvarka ir sąlygomis atlieka branduolinės saugos, branduolinės energetikos objektų, branduolinių medžiagų, kurių kiekis viršija Branduolinės saugos įstatymo 1 priede nustatytą kiekį, ir branduolinio kuro ciklo medžiagų fizinės saugos, branduolinių medžiagų apskaitos ir kontrolės, taip pat radiacinės saugos vykdant veiklą branduolinės energetikos objektuose valstybinio reglamentavimo ir priežiūros funkcijas;

2) prižiūri, kaip laikomasi teisės aktų nustatytų reikalavimų branduolinės energetikos srities veiklai, kuriai išduodama licencija ar leidimas, ir kaip vykdomos licencijos ir (ar) leidimo turėtojų teisės ir pareigos;

3) rengia ir Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos viršininko įsakymu tvirtina branduolinės saugos, radiacinės saugos branduolinės energetikos srityje, branduolinių medžiagų apskaitos ir kontrolės, branduolinių medžiagų, kurių kiekis viršija Branduolinės saugos įstatymo 1 priede nustatytą kiekį, ir branduolinio kuro ciklo medžiagų fizinės saugos reikalavimus ir taisykles, privalomus visoms valstybės ir savivaldybių institucijoms, taip pat visiems asmenims, vykdantiems tokią veiklą;

4) prižiūri, kaip laikomasi branduolinę saugą, radiacinę saugą branduolinės energetikos srityje, branduolinės energetikos objektų, branduolinių ir branduolinio kuro ciklo medžiagų fizinę saugą, branduolinių medžiagų apskaitą ir kontrolę reglamentuojančių teisės aktų reikalavimų;

5) nagrinėja ir vertina pareiškėjų dokumentus, teikiamus gauti licenciją ar leidimą, taip pat licencijų ar leidimų turėtojų, pareiškėjų ar kitų asmenų teikiamus dokumentus, priima atitinkamus sprendimus dėl šių dokumentų, atlieka branduolinės saugos peržiūrą ir įvertinimą;

6) prižiūri ir tikrina pareiškėjus, licencijų ir leidimų turėtojus ar jiems paslaugas teikiančius, prekes tiekiančius ar darbus atliekančius asmenis ar kitus su branduolinėmis ir (ar) branduolinio kuro ciklo medžiagomis susijusią veiklą vykdančius asmenis;

7) įstatymų ir kitų teisės aktų nustatytais atvejais, tvarka ir sąlygomis Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos viršininko sprendimu išduoda licencijas ir leidimus, sustabdo jų galiojimą, panaikina galiojimo sustabdymą arba panaikina licencijų ir leidimų galiojimą, nustato ir keičia jų sąlygas, prižiūri, kaip šių sąlygų laikomasi;

8) suderinusi su Sveikatos apsaugos ministerija, nustato radionuklidų išmetimo į aplinką iš branduolinės energetikos objektų normas, prižiūri, kaip laikomasi radionuklidų išmetimo į aplinką normų;

9) rengia ir Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos viršininko įsakymu tvirtina branduolinės energetikos objekto modifikacijų kategorijas ir modifikacijų atlikimo tvarkos aprašą;

10) bendradarbiauja su užsienio šalių branduolinės energetikos sektoriaus valstybinio reglamentavimo ir priežiūros institucijomis, pagal kompetenciją dalyvauja tarptautinių organizacijų ir Europos Sąjungos institucijų, komitetų ir grupių veikloje;

11) pagal kompetenciją teisės aktų nustatyta tvarka rengia ir (ar) teikia Vyriausybei Lietuvos Respublikos įstatymų ir kitų teisės aktų branduolinės saugos, branduolinės energetikos objektų, branduolinių ir branduolinio kuro ciklo medžiagų fizinės saugos, branduolinių medžiagų apskaitos ir kontrolės, taip pat radiacinės saugos vykdant branduolinės energetikos srities veiklą su jonizuojančiosios spinduliuotės šaltiniais klausimais projektus;

12) rengia ir teikia Vyriausybei ar jos įgaliotai institucijai pasiūlymus dėl valstybės politikos ir strategijos branduolinės energetikos sektoriuje ir jos įgyvendinimo;

13) rengia ir teikia Vyriausybei ar jos įgaliotoms institucijoms pasiūlymus dėl branduolinės saugos, radiacinės saugos branduolinės energetikos srityje, branduolinės energetikos objektų, branduolinių ir branduolinio kuro ciklo medžiagų fizinės saugos, branduolinių medžiagų apskaitos ir kontrolės užtikrinimo sistemos tobulinimo;

14) branduolinės ir (ar) radiologinės avarijos atveju suinteresuotoms valstybės ir savivaldybių institucijoms teikia skubią informaciją apie radiologinę padėtį branduolinės energetikos objekte, branduolinės ir (ar) radiologinės avarijos grėsmės prognozes ir kitą susijusią informaciją;

15) atlieka kitas šio įstatymo, kitų įstatymų ir teisės aktų nustatytas funkcijas.

2. Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos, jos viršininko ir viršininko pavaduotojų, taip pat Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos viršininko įgaliotų Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos pareigūnų teisės, pareigos, funkcijos, įgaliojimai ir atsakomybė vykdam branduolinės energetikos srities veiklos, kitos veiklos su branduolinėmis ir branduolinio kuro ciklo medžiagomis valstybinio reglamentavimo ir priežiūros funkcijas nustatomi šiame įstatyme, Branduolinės saugos įstatyme, Radiacinės saugos įstatyme, Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įstatyme, taip pat kituose įstatymuose ir detalizuojami Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos nuostatuose.

23 straipsnis. Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos valdymas

1. Valstybinei atominės energetikos saugos inspekcijai vadovauja viršininkas. Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos viršininką šešeriems metams skiria Prezidentas Ministro Pirmininko teikimu. Pasibaigus Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos viršininko kadencijai, iki bus paskirtas naujas Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos viršininkas, bet ne ilgiau negu 3 mėnesius, viršininko pareigas eina kadenciją baigęs Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos viršininkas. Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos viršininkas už Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos veiklą yra atsakingas ir atskaitingas Prezidentui ir Vyriausybei.

2. Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos viršininko nesant, viršininko funkcijas laikinai atlieka Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos viršininko pirmasis pavaduotojas, o jeigu šio nėra, viršininko funkcijas atlieka kiti viršininko pavaduotojai, vadovaudamiesi Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos nuostatuose nustatyta tvarka. Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos viršininkas ir viršininko pavaduotojai, kurių negali būti daugiau negu trys, yra valstybės pareigūnai. Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos viršininko pavaduotojus šešeriems metams skiria Ministras Pirmininkas Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos viršininko teikimu. Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos viršininko teikimu vieną iš Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos viršininko pavaduotojų Ministras Pirmininkas paskiria Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos viršininko pirmuoju pavaduotoju. Pasibaigus Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos viršininko pavaduotojo kadencijai, iki bus paskirtas naujas Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos viršininko pavaduotojas, bet ne ilgiau negu 3 mėnesius, viršininko pavaduotojo pareigas eina kadenciją baigęs Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos viršininko pavaduotojas.

3. Į Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos viršininko ar viršininko pavaduotojų pareigas skiriami asmenys turi atitikti bendruosius reikalavimus, keliamus asmeniui, priimamam į valstybės tarnautojo pareigas. Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos viršininku ar viršininko pavaduotojais negali būti skiriami asmenys, kuriems teisės aktų nustatyta tvarka ir pagrindais negali būti išduotas leidimas be palydos patekti į branduolinės energetikos objektų apsaugos zonas.

4. Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos viršininko atlyginimas lygus keturiems, o viršininko pavaduotojų – trims ūkio subjektų, įstatymų nustatyta tvarka ir sąlygomis vykdančių branduolinės energetikos objekto (objektų) eksploatavimo, eksploatavimo nutraukimo ir

(ar) uždarytų radioaktyviųjų atliekų saugyklų ar atliekynų priežiūros veiklą, darbuotojų praėjusių kalendorinių metų vidutinių mėnesinių bruto darbo užmokesčių, kuriuos teisės aktų nustatyta tvarka apskaičiuoja ir skelbia Lietuvos statistikos departamentas, vidurkio dydžiams. Vadovaudamasis Lietuvos statistikos departamento skelbiama informacija, konkretų atlyginimo dydį Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos viršininkui ir jo pavaduotojams kiekvieniems metams tvirtina Ministras Pirmininkas.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XII-216](#), 2013-03-28, *Žin.*, 2013, Nr. 36-1727 (2013-04-06), i. k. 1131010ISTA0XII-216

5. Sprendimus dėl Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos viršininko ir viršininko pavaduotojų atostogų ir komandiruočių priima Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos viršininkas, ne vėliau kaip per tris darbo dienas nuo sprendimo dėl Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos viršininko atostogų ar komandiruotės priėmimo apie priimtą sprendimą informuodamas Prezidentą ir Ministrą Pirmininką.

6. Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos viršininkui drausminės nuobaudos (išskyrus drausminę nuobaudą – atleidimą iš pareigų) gali būti skiriamos Ministro Pirmininko sprendimu įstatymuose nustatyta tvarka ir sąlygomis. Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos viršininko pavaduotojams drausminės nuobaudos (išskyrus drausminę nuobaudą – atleidimą iš pareigų) gali būti skiriamos Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos viršininko sprendimu įstatymuose nustatyta tvarka ir sąlygomis. Drausminę nuobaudą – atleidimą iš pareigų Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos viršininkui gali skirti Prezidentas Ministro Pirmininko teikimu, o Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos viršininko pavaduotojui – Ministras Pirmininkas Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos viršininko teikimu.

7. Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos viršininkas Ministro Pirmininko sprendimu, o viršininko pavaduotojai Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos viršininko sprendimu už nepriekaištingą pareigų atlikimą gali būti skatinami padėka ir vardine dovana.

8. Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos viršininkas teisės aktų nustatyta tvarka atsako už Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos veiklos teisėtumą, nepertraukiamą funkcijų atlikimą ir finansinį skaidrumą. Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos viršininkas sprendžia visus Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos kompetencijos klausimus. Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos viršininkas:

1) atstovauja ir (ar) įgalioja atstovauti Valstybinei atominės energetikos saugos inspekcijai Lietuvos Respublikoje ir užsienyje;

2) tvirtina Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos struktūrą, valstybės tarnautojų ir darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis (toliau – darbuotojai), skaičių, padalinių nuostatus, pareigybių sąrašus ir aprašymus;

3) tvirtina, suderinęs su Valstybės saugumo departamentu, pareigybių Valstybinėje atominės energetikos saugos inspekcijoje, į kurias priimami (perkeliami) asmenys tikrinami Valstybės saugumo departamento siekiant gauti išvadą, nurodytą šio įstatymo 24 straipsnio 2 dalyje, sąrašą;

4) įstatymų nustatyta tvarka priima į pareigas ir atleidžia iš pareigų Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos valstybės tarnautojus ir darbuotojus, juos skatina ir skiria jiems nuobaudas;

5) tvirtina Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos strateginį ir metinį veiklos planus;

Straipsnio punkto pakeitimai:

Nr. [XII-216](#), 2013-03-28, *Žin.*, 2013, Nr. 36-1727 (2013-04-06), i. k. 1131010ISTA0XII-216

6) tvirtina metinę Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos veiklos ataskaitą ir finansinių ataskaitų rinkinį ir ne vėliau kaip iki kiekvienų metų gegužės 1 dienos teikia juos

Prezidentui ir Vyriausybei ir paskelbia viešai;

7) leidžia įsakymus ir tikrina, kaip jie vykdomi;

8) užtikrina, kad Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos veikla vyktų pagal įstatymus ir kitus teisės aktus;

9) vykdo kitus šio įstatymo ir kitų teisės aktų jam suteiktus įgaliojimus.

9. Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos viršininko ir viršininko pavaduotojų statusą reglamentuoja šis įstatymas. Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatymo (toliau – Valstybės tarnybos įstatymas) nuostatos taikomos reglamentuoti su valstybės tarnautojo pareigomis nesuderinamą veiklą, materialinę atsakomybę, kasmetines atostogas ir šturkštaus pažeidimo sąvoką. Kitus Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos viršininko ir viršininko pavaduotojų darbo santykius ir socialines garantijas, kurių nenustato šis įstatymas ir Valstybės tarnybos įstatymas, nustato Lietuvos Respublikos darbo kodeksas.

10. Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos viršininkas ir viršininko pavaduotojai, eidami pareigas, privalo veikti nepriklausomai nuo branduolinės energetikos sektoriuje veikiančių asmenų, taip pat kitų institucijų, įstaigų ar organizacijų, užsiimančių branduolinės energetikos plėtra ar branduolinės energijos panaudojimu, įskaitant elektros energijos gamybą. Veiklos nepriklausomumas reiškia draudimą eiti juridinio asmens organo nario pareigas, eiti kitas apmokamas ar visuomenines pareigas, teikti paslaugas ar konsultacijas, išskyrus atliekant tiesiogines savo pareigas Valstybinėje atominės energetikos saugos inspekcijoje, ar kitą veiklą, dėl kurios atitinkamas branduolinės energetikos sektoriuje veikiantis asmuo, kita institucija, įstaiga ar organizacija įgytų ar galėtų įgyti nepagrįstą konkurencinį pranašumą prieš kitus atitinkamą veiklą vykdančius asmenis. Šio reikalavimo pažeidimas laikomas šturkščiu pareigų pažeidimu.

11. Prezidentas Ministro Pirmininko teikimu Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos viršininką atleidžia iš pareigų šiais atvejais:

1) atsistatydinus savo noru;

2) netekus Lietuvos Respublikos pilietybės;

3) pasibaigus kadencijai ir šio straipsnio 1 dalyje nustatyta tvarka paskyrus į pareigas naują Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos viršininką arba pasibaigus kadencijai ir nepaskyrus į pareigas naujo Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos viršininko per šio straipsnio 1 dalyje nustatytą terminą;

4) dalyvaujant su jo pareigomis nesuderinamoje veikloje, kaip tai nustatyta Valstybės tarnybos įstatyme;

5) jeigu Vyriausybė nepritaria metinei Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos veiklos ataskaitai;

6) įsiteisėjus teismo nuosprendžiui, kuriuo jam paskirta bausmė už sunkų ar labai sunkų nusikaltimą, nusikalstamą veiką valstybės tarnybai ir viešiesiems interesams ar korupcinio pobūdžio nusikalstamą veiką, nusikalstamą veiką nuosavybei, turtinėms teisėms ir turtiniams interesams, ekonomikai ir verslo tvarkai ar finansų sistemai arba bausmė, dėl kurios jis negali eiti savo pareigų;

7) paaiškėjus, kad skiriant į pareigas jis pateikė suklastotus dokumentus arba nuslėpė ar pateikė tikrovės neatitinkančius duomenis, dėl kurių negalėjo būti skiriamas į pareigas;

8) jeigu jis šturkščiai pažeidžia savo pareigas. Šturkščiu pažeidimu laikomas toks Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos viršininko ar viršininko pavaduotojų pareigų pažeidimas, kaip nustatyta Valstybės tarnybos įstatyme ir šio straipsnio 10 dalyje;

9) įstatymų nustatyta tvarka atėmus specialiąją teisę ar teises, susijusias su jo tiesioginėmis pareigomis.

12. Prezidentas Ministro Pirmininko teikimu gali atleisti Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos viršininką iš pareigų, jeigu dėl laikinojo nedarbingumo jis nedirba ilgiau kaip 120 dienų iš eilės arba ilgiau kaip 140 dienų per paskutinius 12 mėnesių. Į šiuos laikotarpius neįskaitomas laikas, per kurį jis gavo ligos socialinio draudimo pašalpą sergantiems šeimos nariams slaugyti ir ligos pašalpą dėl užkrečiamųjų ligų protrūkių arba dėl epidemijų nušalintiems nuo darbo.

13. Ministras Pirmininkas Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos viršininko teikimu Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos viršininko pavaduotojus atleidžia iš pareigų šio straipsnio 11 dalies 1, 2, 4, 6, 7, 8 ir 9 punktuose nurodytais atvejais, pasibaigus kadencijai ir į šias pareigas paskyrus naują Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos viršininko pavaduotoją arba pasibaigus kadencijai ir nepaskyrus į pareigas naujo Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos viršininko pavaduotojo per šio straipsnio 2 dalyje nustatytą terminą, taip pat gali atleisti iš pareigų šio straipsnio 12 dalyje nurodytu atveju ir pagrindais.

14. Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos vidaus darbo tvarką nustato Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos viršininko tvirtinami Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos vidaus darbo reglamentas ir kiti vidaus administravimo teisės aktai.

24 straipsnis. Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos darbuotojai

1. Valstybinėje atominės energetikos saugos inspekcijoje turi dirbti kvalifikuoti darbuotojai, turintys patirties ir specialiųjų žinių, būtinų šios institucijos funkcijoms atlikti, pagal atitinkamoms pareigybėms nustatytus kvalifikacijos, išsilavinimo ir kitus reikalavimus. Valstybinėje atominės energetikos saugos inspekcijoje turi būti sukurtos ir toliau plėtojamos tokios Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos darbuotojų kompetencijos, kurios leistų daryti išvadas apie branduolinės energetikos objektų eksploatavimo ir kitos veiklos su branduolinėmis, branduolinio kuro ciklo medžiagomis ir (ar) kitos branduolinės energetikos srities veiklos su jonizuojančiosios spinduliuotės šaltiniais susijusios veiklos saugos lygį ir jo atitiktį teisės aktų ir normatyvinių techninių dokumentų nustatytiems reikalavimams ir priimti reikiamus sprendimus reguliavimo srityje.

2. Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos viršininkas, viršininko pavaduotojai ir kiti asmenys į pareigas, nurodytas Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos viršininko patvirtintame ir su Valstybės saugumo departamentu suderintame pareigybių sąrašė, priimami (perkeliami) tik teisės aktų nustatyta tvarka gavus Valstybės saugumo departamento išvadą. Šie asmenys, įstatymų ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka nesutinkantys būti tikrinami Valstybės saugumo departamento, negali būti priimami (perkeliami) į pareigas Valstybinėje atominės energetikos saugos inspekcijoje.

3. Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos viršininko įgaliotų Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos darbuotojų įgaliojimai, vykdant veiklos branduolinės energetikos srityje, veiklos su branduolinėmis medžiagomis ir kitos branduolinės energetikos srities veiklos su jonizuojančiosios spinduliuotės šaltiniais valstybinį reglamentavimą ir priežiūrą, yra nustatyti šiame įstatyme, Branduolinės saugos įstatyme, kituose įstatymuose ir teisės aktuose.

KETVIRTASIS SKIRSNIS BRANDUOLINĖS ENERGETIKOS OBJEKTŲ PROJEKTAVIMO IR STATYBOS SPECIALIOSIOS SĄLYGOS

25 straipsnis. Branduolinės energetikos objektų projektavimo teisinės prielaidos

1. Branduolinės (atominės) elektrinės ar atskiros branduolinės (atominės) elektrinės energijos bloko, taip pat neenergetinio branduolinio reaktoriaus statyba vykdoma vadovaujantis įstatymu dėl naujos branduolinės (atominės) elektrinės ar atskiros branduolinės (atominės) elektrinės energijos bloko, ar neenergetinio branduolinio reaktoriaus statybos. Branduolinės (atominės) elektrinės ar atskiros branduolinės (atominės) elektrinės energijos bloko, ar neenergetinio branduolinio reaktoriaus projektas pradedamas rengti po to, kai Vyriausybė, įvertinusi šio įstatymo 7 straipsnio 2 dalyje nustatytus kriterijus, priima nutarimą dėl naujos branduolinės (atominės) elektrinės ar atskiros branduolinės (atominės) elektrinės energijos bloko, ar neenergetinio branduolinio reaktoriaus statybos pradžios, ir po to, kai statytojas (užsakovas) parengia ir su Valstybine atominės energetikos saugos inspekcija suderina atitinkamo objekto techninę specifikaciją.

2. Kitų branduolinės energetikos objektų projektai rengiami po to, kai Vyriausybė Energetikos ministerijos teikimu priima nutarimą dėl branduolinės energetikos objekto statybos ir kai šio objekto statytojas (užsakovas) parengia ir su Valstybine atominės energetikos saugos inspekcija suderina branduolinės energetikos objekto techninę specifikaciją.

3. Planuojamos ūkinės veiklos, susijusios su branduoline energetika, poveikis aplinkai vertinamas ir branduolinės energetikos objekto statybos vieta (aikštelė) parenkama vadovaujantis Planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatymo, Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo įstatymo ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka. Prieš pradėdant rengti branduolinės energetikos objekto projektą, pritaikytą konkrečiai statybos vietai, turi būti atliktas branduolinės energetikos objekto aikštelės vertinimas saugos požiūriu Branduolinės saugos įstatymo nustatyta tvarka.

4. Šio straipsnio 1 ir 2 dalių reikalavimai netaikomi rengiant branduolinės energetikos objektų statinių rekonstravimo, kapitalinio remonto, paprastojo remonto ar griovimo projektus. Branduolinės energetikos objekto projektas turi atitikti Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos viršininko įsakymu patvirtintus branduolinės saugos reikalavimus ir taisykles, taip pat kitų teisės aktų reikalavimus. Branduolinės energetikos objekto sauga pagrindžiama saugos analizės ataskaitoje, kuri turi atitikti Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos viršininko įsakymu patvirtintus branduolinės saugos reikalavimus ir taisykles.

26 straipsnis. Branduolinės energetikos objekto projekto derinimas

1. Branduolinės energetikos objekto statinio projektas rengiamas Lietuvos Respublikos statybos įstatymo (toliau – Statybos įstatymas) ir jo lydimųjų teisės aktų nustatyta tvarka ir sąlygomis. Branduolinės energetikos objekto statinio projektas derinamas Vyriausybės nustatyta tvarka.

2. Branduolinės energetikos objekto statinių statybos, rekonstravimo, kapitalinio remonto ir griovimo projektams privaloma ekspertizė, kuri atliekama vadovaujantis Statybos įstatymo nuostatomis ir vykdoma prieš projekto derinimą.

3. Branduolinės energetikos objekto projektui įvertinti įgaliosios valstybės institucijos gali pasitelkti ekspertų, dėl kurių patirtas išlaidas sumoka statytojas (užsakovas) teisės aktų nustatyta tvarka. Įgaliojimų valstybės institucijų, turinčių teisę pasitelkti ekspertus, sąrašą, minimalius reikalavimus ekspertų kvalifikacijai, ekspertinių paslaugų pirkimo specialiuosius reikalavimus, taip pat mokėjimo sąlygas, išlaidų pagrįstumo kriterijus, jų kontrolę ir kitus susijusius reikalavimus nustato Vyriausybė.

4. Suderintą branduolinės energetikos objekto projektą tvirtina branduolinės energetikos objekto statytojas (užsakovas).

27 straipsnis. Branduolinės energetikos objekto statinių statybos, rekonstravimo, kapitalinio remonto ar griovimo valstybinė priežiūra

1. Statytojas (užsakovas) turi gauti leidimą statyti, rekonstruoti, kapitališkai remontuoti ar griauti branduolinės energetikos objekto statinius.

2. Leidimą statyti, rekonstruoti branduolinės energetikos objekto statinius, kapitališkai remontuoti ir juos griauti išduoda Valstybinė teritorijų planavimo ir statybos inspekcija prie Aplinkos ministerijos. Branduolinės energetikos objekto naujų statinių statyba pradėdama tik turint Branduolinės saugos įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 1 ar 3 punkte nustatytą licenciją.

3. Licencijos turėtojo pareigų statant, rekonstruojant branduolinės energetikos objekto statinius, kapitališkai juos remontuojant, vykdant statinių priežiūros ar griovimo darbus tinkamo vykdymo priežiūrą pagal kompetenciją atlieka Valstybinė teritorijų planavimo ir statybos inspekcija prie Aplinkos ministerijos ir Valstybinė atominės energetikos saugos inspekcija.

4. Leidimų statyti, rekonstruoti, kapitališkai remontuoti ar griauti branduolinės energetikos objekto statinius išdavimo taisyklės tvirtina Vyriausybė.

28 straipsnis. Sanitarinė apsaugos zona

1. Aplink branduolinės energetikos objektą nustatoma sanitarinė apsaugos zona, kurios ribos, tvarkymo režimai ir veiklos šioje zonoje reikalavimai nustatomi vadovaujantis šiuo įstatymu ir kitais teisės aktais. Sanitarinės apsaugos zonos ribos, vadovaujantis teritorijų planavimo dokumentais, pažymimos objekto statybos projektiniuose dokumentuose ir peržiūros pasikeitus branduolinės energetikos objekto charakteristikoms.

2. Prieš pirmą kartą įvežant branduolines ir (ar) branduolinio kuro ciklo medžiagas į branduolinės energetikos objekto aikštelę, iš sanitarinės apsaugos zonos teritorijos Vyriausybės nustatyta tvarka iškeldinami visi gyventojai. Joje draudžiama su branduolinės energetikos objekto eksploatavimu, eksploatavimo nutraukimu ar priežiūra nesusijusi veikla, statinių ir įrenginių statyba, išskyrus kitų naujų branduolinės energetikos objektų statybą, su jų eksploatavimu, eksploatavimo nutraukimu ir priežiūra susijusią veiklą ir jų eksploatavimui ar eksploatavimo nutraukimui reikalingų statinių ir įrenginių statybą šio įstatymo ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka. Žemė, miškai ir vandens telkiniai, esantys sanitarinėje apsaugos zonoje, teisės aktų nustatyta tvarka gali būti naudojami kitai ūkinei komercinei veiklai tik gavus visų atitinkamoje teritorijoje veiklą vykdančių licencijų turėtojų rašytinį sutikimą ir suderinus su Sveikatos apsaugos ministerija, Valstybine atominės energetikos saugos inspekcija ir Aplinkos ministerija.

3. Aplinkos monitoringas ir visuomenės sveikatos stebėseną (monitoringas) sanitarinėje apsaugos zonoje ir už jos ribų vykdomi vadovaujantis Lietuvos Respublikos aplinkos monitoringo ir Lietuvos Respublikos visuomenės sveikatos stebėsenos (monitoringo) įstatymais.

4. Sanitarinėje apsaugos zonoje licencijos turėtojas planuoja ir įgyvendina branduolinių ir radiologinių avarijų ir jų padarinių likvidavimo priemones, sudaro reikiamas sąlygas informacijai perduoti, taip pat užtikrina skubų sanitarinės apsaugos zonoje dirbančių darbuotojų išpėjimą branduolinių ir (ar) radiologinių avarijų atvejais.

PENKTASIS SKIRSNIS

BRANDUOLINĖS ENERGETIKOS OBJEKTŲ EKSPLOATAVIMAS IR EKSPLOATAVIMO NUTRAUKIMAS

29 straipsnis. Branduolinės energetikos objekto eksploatavimas

1. Branduolinės energetikos objekto statinių statyba užbaigiama vadovaujantis Statybos įstatymu. Branduolinės energetikos objektą galima pradėti eksploatuoti tik turint Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos teisės aktų nustatyta tvarka išduodamas licencijas ir leidimus.

2. Įvežti branduolinį kurą, branduolines ir radioaktyvias medžiagas ir (ar) radioaktyvias atliekas į branduolinės energetikos objekto statybos aikštelę arba vykdyti bet kokią kitą veiklą su jomis, neturint branduolinės energetikos objekto eksploatavimo licencijos, draudžiama.

3. Branduolinės energetikos objekto modifikacijos atliekamos Branduolinės saugos įstatymo nustatyta tvarka ir sąlygomis.

30 straipsnis. Licencijos turėtojo pagrindinės pareigos

1. Licencijos turėtojas yra atsakingas už tinkamą ir saugų veiklos vykdymą pagal įstatymuose ir kituose teisės aktuose, taip pat licencijos turėtojo įstatuose, vidaus darbo tvarkos taisyklėse ir jam išduotos licencijos sąlygose nustatytus reikalavimus. Licencijos turėtojas yra atsakingas už vykdomos veiklos ar branduolinės energetikos objekto saugą.

2. Branduolinės energetikos objektas turi būti naudojamas tik pagal tiesioginę jo paskirtį, nustatytą projekte. Branduolinės energetikos objektų paskirtis gali būti pakeista teisės aktų nustatyta tvarka.

3. Licencijos turėtojas privalo:

1) įtraukti į apskaitą ir kontroliuoti branduolinės energetikos objektui priklausančias ar veikloje naudojamas branduolines medžiagas taip, kad būtų galima užtikrinti Lietuvos Respublikos įsipareigojimų dėl TATENA garantijų ir Europos atominės energetikos bendrijos (toliau – Euratomas) garantijų vykdymą;

2) įstatymuose ir kituose teisės aktuose nustatyta tvarka atlikti branduolinių ir (ar) radiologinių avarijų ir branduolinių incidentų tyrimus;

3) įstatymų ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka informuoti Valstybinę atominės energetikos saugos inspekciją ir kitas suinteresuotas institucijas apie visus branduolinės saugos sąlygų bei reikalavimų pažeidimus ir visus branduolinės energetikos objekto saugą garantuojančių konstrukcijų, sistemų ir komponentų sutrikimus, taip pat nedelsdamas informuoti apie branduolinę ir (ar) radiologinę avariją ir pagal Tarptautinę branduolinių ir radiologinių įvykių skalę (INES) prognozuojamą branduolinės avarijos klasę ir rekomenduojamus gyventojų apsaugomuosius veiksmus;

4) atlikti branduolinių ir radiologinių avarijų branduolinės energetikos objekte rizikos žmonėms, jų turtui ir aplinkai analizę ir vertinimą ir parengti ekstremaliųjų situacijų valdymo planą bei užtikrinti pasirengimą likviduoti branduolinės ar radiologinės avarijos padarinius branduolinės energetikos objekte;

5) atlikti kitas šio įstatymo ir kitų įstatymų pagrindu nustatytas pareigas.

4. Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos viršininko, kito įgalioto Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos pareigūno ar darbuotojo reikalavimu ir Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos viršininko nustatyta tvarka licencijos turėtojas privalo pateikti išsamią informaciją ir ją patvirtinančius dokumentus apie vykdomos veiklos ir (ar) branduolinės energetikos objekto saugos būklę.

5. Branduolinės energetikos objekto veikla gali būti laikinai sustabdoma įvedus ekstremaliąją energetikos padėtį pagal Lietuvos Respublikos energetikos įstatymą arba įvykus ar gresiant branduolinei ar radiologinei avarijai, gresiant žalai aplinkai ar kilus pavojui žmonių sveikatai ar saugai, taip pat kitais Branduolinės saugos įstatymo ar kitų įstatymų nustatytais pagrindais ir sąlygomis. Sprendimą dėl laikino branduolinės energetikos objekto veiklos sustabdymo teisės aktų nustatyta tvarka pagal kompetenciją turi teisę priimti branduolinės energetikos objektą eksploatuojanti organizacija, Valstybinė atominės energetikos saugos inspekcija ir (ar) Vyriausybė.

31 straipsnis. Branduolinės energetikos objekto eksploatavimo nutraukimas

1. Branduolinės (atominės) elektrinės ar atskiros branduolinės (atominės) elektrinės energijos bloko, ar neenergetinio branduolinio reaktoriaus eksploatavimas nutraukiamas vadovaujantis įstatymu dėl branduolinės (atominės) elektrinės ar atskiros branduolinės (atominės) elektrinės energijos bloko, ar neenergetinio branduolinio reaktoriaus eksploatavimo nutraukimo.

2. Kitų branduolinės energetikos objektų eksploatavimas nutraukiamas vadovaujantis Vyriausybės nutarimu dėl šių objektų eksploatavimo nutraukimo.

3. Branduolinės energetikos objekto eksploatavimo nutraukimą galima pradėti tik turint Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos teisės aktų nustatyta tvarka išduodamas licencijas ir leidimus. Branduolinės energetikos objektų eksploatavimo nutraukimo saugos reikalavimus ir taisykles tvirtina Valstybinė atominės energetikos saugos inspekcijos viršininkas.

32 straipsnis. Licencijos turėtojo pareigos rengiantis nutraukti branduolinės energetikos objekto eksploatavimą

1. Branduolinės energetikos objektą eksploatuojanti organizacija užtikrina lėšų, reikalingų saugiai nutraukti branduolinės energetikos objekto eksploatavimą ir tvarkyti radioaktyviuosius atliekas, kaupimą branduolinės energetikos objekto eksploatavimo nutraukimo fonde (toliau – eksploatavimo nutraukimo fondas). Branduolinės energetikos objektą eksploatuojanti organizacija

turi teisę užtikrinti savo įsipareigojimus, susijusius su saugaus eksploatavimo nutraukimo ir radioaktyviųjų atliekų tvarkymo finansavimu, pateikdama Vyriausybei ar jos įgaliotai institucijai nustatyto dydžio garantiją. Garantijos ir jos pateikimo sąlygas, garantijos terminus, garantijos dydžio nustatymo tvarką ir kitus privalomus reikalavimus reglamentuoja šio įstatymo 48 straipsnio 1 dalyje nurodytas įstatymas dėl eksploatavimo nutraukimo fondo ir (ar) jį įgyvendinantys teisės aktai. Garantijos pateikimas neatleidžia branduolinės energetikos objektą eksploatuojančios organizacijos nuo atsakomybės kaupti lėšas eksploatavimo nutraukimo fonde pasibaigus nustatytam garantijos terminui.

2. Eksploatavimo nutraukimo licencijos turėtojas atsako už eksploatavimo nutraukimo metu branduolinės energetikos objekte įvykusią branduolinę ir (ar) radiologinę avariją ir iš jo pasklidusių radioaktyviųjų medžiagų padarytą žalą žmonėms, jų turtui ir aplinkai šio įstatymo ir kitų įstatymų nustatyta tvarka.

3. Vyriausybė ar jos įgaliota institucija koordinuoja veiklą, susijusią su branduolinės (atominės) elektrinės, atskiro branduolinės (atominės) elektrinės energijos bloko, ar neenergetinio branduolinio reaktoriaus eksploatavimo nutraukimu.

4. Branduolinės energetikos objektą eksploatuojanti organizacija ne vėliau kaip prieš dvejus metus iki branduolinės energetikos objekto galutinio sustabdymo rengia galutinį branduolinės energetikos objekto eksploatavimo nutraukimo planą. Planas turi būti suderintas su Valstybine atominės energetikos saugos inspekcija, Aplinkos ministerija, Sveikatos apsaugos ministerija, Energetikos ministerija ir Socialinės apsaugos ir darbo ministerija. Galutinį branduolinės energetikos objekto eksploatavimo nutraukimo planą tvirtina Energetikos ministerija.

ŠEŠTASIS SKIRSNIS

BRANDUOLINĖS ENERGETIKOS OBJEKTŲ, BRANDUOLINIŲ MEDŽIAGŲ IR BRANDUOLINIO KURO CIKLO MEDŽIAGŲ FIZINĖ SAUGA

33 straipsnis. Fizinės saugos tikslai

Fizinės saugos tikslai:

1) garantuoti tinkamą branduolinės energetikos objekto, branduolinių medžiagų ir (ar) branduolinio kuro ciklo medžiagų apsaugą nuo neteisėto jų užvaldymo ar pagrobimo;

2) užtikrinti apsaugą nuo nesankcionuoto pašalinių asmenų patekimo į branduolinės energetikos objekto apsaugos zonas;

3) apsaugoti branduolinės energetikos objektą, branduolines medžiagas ir (ar) branduolinio kuro ciklo medžiagas nuo veiksmų, kurie tiesiogiai arba netiesiogiai keltų riziką žmonių sveikatai ir saugumui dėl jonizuojančiosios spinduliuotės, išvengti branduolinės energetikos objektų normalios veiklos sutrikdymo;

4) užtikrinti neteisėto branduolinės energetikos objekto, branduolinių medžiagų ir (ar) branduolinio kuro ciklo medžiagų užvaldymo ar pagrobimo, nesankcionuoto pašalinių asmenų patekimo į branduolinės energetikos objekto apsaugos zonas, taip pat veiksmų, kurie tiesiogiai arba netiesiogiai keltų riziką žmonių sveikatai ir saugumui dėl jonizuojančiosios spinduliuotės, ir branduolinės energetikos objektų normalios veiklos sutrikdymo prevenciją.

34 straipsnis. Branduolinės energetikos objekto apsaugos zonos

Branduolinės energetikos objekto fizinės saugos tikslams įgyvendinti Vyriausybė ar jos įgaliota institucija, vadovaudamosi šio įstatymo 33 straipsnyje įtvirtintais fizinės saugos tikslais ir 36 straipsnyje nustatytais prevencinėmis priemonėmis branduolinės energetikos objekto fizinei saugai užtikrinti, nustato branduolinės energetikos objekto apsaugos zonų rūšis ir jų apsaugos sąlygas. Šiose zonose teisės aktų nustatyta tvarka ir sąlygomis nustatomi specialūs apribojimai ir reikalavimai, įrengiamos specialios šiuos apribojimus ir reikalavimus atitinkančios techninės priemonės.

35 straipsnis. Fizinės saugos užtikrinimo pagrindai

1. Įsigyjant, turint, naudojant ir vežant branduolines medžiagas, turi būti laikomasi šių medžiagų kategorijas atitinkančių fizinės saugos priemonių, taip pat turi būti užtikrinta visų branduolinės energetikos objektų fizinė sauga.

2. Licencijos turėtojai ir kiti branduolinėmis medžiagomis teisėtai disponuojantys asmenys, vadovaudamiesi įstatymais ir kitais teisės aktais ir atsižvelgdami į numatomą grėsmę, organizuoja ir užtikrina branduolinės energetikos objekto ir branduolinių medžiagų fizinę saugą.

3. Branduolinių medžiagų, kurių kiekis viršija Branduolinės saugos įstatymo 1 priede nustatytą kiekį, kategorijas ir šių medžiagų ir branduolinės energetikos objektų fizinės saugos bendruosius reikalavimus ir taisykles nustato ir jų įgyvendinimą prižiūri Valstybinė atominės energetikos saugos inspekcija.

4. Branduolinės energetikos objektų numatomą grėsmę ir numatomą grėsmę branduolinių medžiagų, kurių kiekis viršija Branduolinės saugos įstatymo 1 priede nustatytą kiekį, įsigijimui, turėjimui, naudojimui ir vežimui nustato ir ne rečiau kaip kartą per metus persvarsto Valstybinė atominės energetikos saugos inspekcija, dalyvaujant Valstybės saugumo departamentui, Krašto apsaugos ministerijai ir Vidaus reikalų ministerijai.

5. Valstybės ir savivaldybių institucijos ir įstaigos, branduolinės energetikos objektus eksploatuojančios ir branduolinių medžiagų, kurių kiekis viršija Branduolinės saugos įstatymo 1 priede nustatytą kiekį, įsigijimą, turėjimą, naudojimą ir vežimą vykdančios ir kitos organizacijos bei asmenys teikia Valstybinei atominės energetikos saugos inspekcijai informaciją, kuri gali būti svarbi nustatant numatomas grėsmes ar gali daryti įtaką numatomų grėsmių pasikeitimams.

6. Vyriausybė nustato numatomų grėsmių nustatymo ir persvarstymo bei informacijos teikimo Valstybinei atominės energetikos saugos inspekcijai tvarką.

36 straipsnis. Prevencinės priemonės branduolinės energetikos objekto fizinei saugai užtikrinti

1. Kad būtų užtikrinta branduolinės energetikos objekto fizinė sauga, draudžiama asmenims ir transporto priemonėms be licencijos turėtojo išduoto galiojančio leidimo patekti į branduolinės energetikos objekto apsaugos zonas, atvežti ir išvežti krovinius, fotografuoti ir filmuoti branduolinės energetikos objekte esančius įrenginius ir įrangą. Be leidimo į branduolinės energetikos objekto apsaugos zonas patekusiems asmenims taikomos įstatymų nustatytos poveikio priemonės. Leidimų patekti į branduolinės energetikos objektų apsaugos zonas režimas privalo būti taikomas visoms branduolinės energetikos objekto apsaugos zonoms, išskyrus riboto patekimo zoną.

2. Licencijos turėtojas užtikrina, kad TATENA, Euratomo inspektoriai ir Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos ir kitų valstybinių reglamentavimą ir priežiūrą vykdančių institucijų pareigūnai, turintys įgaliojimus lankytis branduolinės energetikos objekte, be kliūčių patektų į branduolinės energetikos objekto apsaugos zonas, taip pat sudaro jiems tinkamas sąlygas pareigoms atlikti. Licencijos turėtojo darbuotojams, Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos ir kitų valstybinių reglamentavimą ir priežiūrą vykdančių institucijų pareigūnams ir kitiems asmenims, kuriems teisės aktų nustatyta tvarka gali būti išduodamas leidimas be palydos patekti į branduolinės energetikos objekto apsaugos zonas, toks leidimas išduodamas tik gavus Valstybės saugumo departamento išvadą.

3. Leidimas patekti į branduolinės energetikos objekto apsaugos zonas panaikinamas, kai:

1) atsiranda ar paaiškėja kuri nors iš aplinkybių, nurodytų šio įstatymo 50 straipsnio 3 dalies 1–7 punktuose;

2) su asmeniu nutraukiami darbo (tarnybos) santykiai teisės aktų nustatyta tvarka;

3) nustatoma, kad asmuo, būdamas branduolinės energetikos objekto apsaugos zonose, kelia ar gali sukelti pavojų branduolinės energetikos objektui.

4. Licencijos turėtojas šio straipsnio 3 dalyje nurodytais atvejais branduolinės energetikos objekto darbuotojams ir kitiems asmenims, kuriems teisės aktų nustatyta tvarka išduotas leidimas patekti į branduolinės energetikos objekto apsaugos zonas, panaikina šį leidimą savo iniciatyva arba Valstybės saugumo departamento motyvuotu teikimu, o Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos ir kitų valstybinių reglamentavimą ir priežiūrą vykdančių institucijų pareigūnams šio straipsnio 3 dalies 1 ir 3 punktuose nurodytais atvejais – tik Valstybės saugumo departamento motyvuotu teikimu. Šio straipsnio 3 dalies 2 punkte nurodytu atveju licencijos turėtojas panaikina leidimą Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos ir kitų valstybinių reglamentavimą ir priežiūrą vykdančių institucijų pareigūnams, gavęs informaciją apie darbo (tarnybos) santykių pabaigą.

5. Valstybės saugumo departamentas privalo patikrinti asmens, pretenduojančio gauti leidimą be palydos patekti į branduolinės energetikos objekto apsaugos zonas, kandidatūrą per 40 darbo dienų.

6. Transporto priemonės ir asmenys (įskaitant ir branduolinės energetikos objekto darbuotojus), esantys branduolinės energetikos objekto apsaugos zonose, Vyriausybės nustatyta tvarka gali būti apžiūrimi ir tikrinami, ar neturi ginklų, šaudmenų, radioaktyviųjų medžiagų ir kitų daiktų, kuriuos būtų galima panaudoti teroro aktams ar kitiems nusikalstamiems tikslams. Branduolinės energetikos objekto apsaugos zonose asmenims ir transporto priemonėms gali būti apribotas įėjimas, įvažiavimas arba išėjimas, išvažiavimas, kai pažeidžiama licencijos turėtojo nustatyta vidaus tvarka ir (ar) teisės aktų nustatyti reikalavimai.

7. Visų rūšių orlaiviams ir kitiems skraidymo aparatams draudžiama skraidyti virš branduolinės (atominės) elektrinės ir Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatytos neskraidymo zonos, išskyrus atvejus, kai skraidymas būtinas branduolinės (atominės) elektrinės ar atskiro branduolinės (atominės) elektrinės energijos bloko statybai, eksploatavimui, eksploatavimo nutraukimui arba branduolinei ar radiologinei avarijai likviduoti.

SEPTINTASIS SKIRSNIS

BRANDUOLINIŲ IR RADIOLOGINIŲ AVARIJŲ IR JŲ PADARINIŲ LIKVIDAVIMAS

37 straipsnis. Branduolinių ir radiologinių avarijų tyrimas

1. Kiekvienos branduolinės ar radiologinės avarijos priežastis ir aplinkybės turi ištirti tam tikslui licencijos turėtojo sudaryta komisija. Į komisiją kviečiami reikiamų sričių ekspertai. Licencijos turėtojo sudarytos komisijos išvados, susiję dokumentai ir informacija teikiami Valstybinei atominės energetikos saugos inspekcijai Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos viršininko įsakymu patvirtinta tvarka ir terminais.

2. Valstybinė atominės energetikos saugos inspekcija ir (ar) kitos branduolinės energetikos srities veiklos priežiūrą vykdančios institucijos pagal kompetenciją atlieka nepriklausomus branduolinės ir radiologinės avarijos priežasčių ir aplinkybių tyrimus.

38 straipsnis. Institucijos ir asmenys, atsakingi už branduolinės ir radiologinės avarijų ir jų padarinių likvidavimą

1. Už branduolinių ir radiologinių avarijų valdymą ir jų padarinių likvidavimą branduolinės energetikos objekte ir sanitarinės apsaugos zonoje atsako licencijos turėtojas.

2. Už branduolinių ir radiologinių avarijų padarinių sušvelninimą ir likvidavimą už branduolinės energetikos objekto sanitarinės apsaugos zonos ribų pagal kompetenciją atsako Vyriausybė ir kitos valstybės institucijos, taip pat savivaldybės, kurių teritorijoje yra branduolinės energetikos objektai arba kurių teritorijoje galimi žalingi avarijų padariniai.

3. Vyriausybė yra atsakinga už Lietuvos Respublikos pasirengimą reaguoti į susidariusią ekstremaliąją situaciją branduolinės ir radiologinės avarijų atvejais Civilinės saugos įstatymo ir kitų teisės aktų, reglamentuojančių civilinės saugos teisinius ir organizacinius pagrindus, nustatyta

tvarka.

4. Valstybės ir savivaldybių institucijos, planuodamos gyventojų apsaugos priemonės branduolinės ir radiologinės avarijų atvejais, vykdo Vidaus reikalų ministerijos nustatytus reikalavimus avarinės parengties zonomis.

39 straipsnis. Branduolinių ir radiologinių avarijų ir jų padarinių likvidavimas

1. Branduolinių ir radiologinių avarijų ir jų padarinių likvidavimo darbai atliekami vadovaujantis valstybiniu gyventojų apsaugos planu branduolinės avarijos atveju, šiame įstatyme nurodytų institucijų atitinkamais planais, branduolinės energetikos objekto avarinės parengties planu ir kitais susijusiais dokumentais.

2. Institucijos ir asmenys, kurie pagal valstybinį gyventojų apsaugos planą branduolinės avarijos atveju privalo dalyvauti likviduojant avariją, sušvelninant ir likviduojant jos padarinius, rengia tam tikslui numatytas priemones ir jas įgyvendina.

3. Šio straipsnio 1 ir 2 dalyse nustatyti planai rengiami vadovaujantis Civilinės saugos įstatymo ir kitų teisės aktų, reglamentuojančių civilinės saugos teisinius ir organizacinius pagrindus, nuostatomis.

40 straipsnis. Užsienio valstybių ir tarptautinių organizacijų informavimas apie branduolinę ir radiologinę avariją

1. Informacija apie Lietuvos Respublikoje įvykusią branduolinę ir radiologinę avariją ar padidėjusį jonizuojančiosios spinduliuotės lygį aplinkoje perduodama užsienio valstybėms ir tarptautinėms organizacijoms tokia tvarka ir tiek, kiek to reikalauja 1986 m. Konvencija dėl ankstyvo pranešimo apie branduolinę avariją, kitos Lietuvos Respublikos tarptautinės sutartys ir 1987 m. gruodžio 14 d. Tarybos sprendimas 87/600/Euratomas dėl Bendrijoje nustatomos skubaus pasikeitimo informacija radiologinės avarijos atveju tvarkos (OL 2004 m. specialusis leidimas, 15 skyrius, 1 tomas, p. 337).

2. Įvykus branduolinei ir (ar) radiologinei avarijai, kurios metu išmetamos ar tikėtina, kad gali būti išmestos radioaktyviosios medžiagos, kurios sukelia ar gali sukelti tarptautinį tolimąjį išmetimą, kuris gali kelti radiologinės saugos problemų užsienio valstybei, Vyriausybės įgaliota institucija teisės aktų nustatyta tvarka ir sąlygomis:

1) nedelsdama tiesiogiai ar per TATENA toms užsienio valstybėms, kurioms yra ar gali būti patiriamas šioje dalyje nurodytas poveikis, ir TATENA praneša apie įvykusią branduolinę ir (ar) radiologinę avariją, jos pobūdį, įvykimo laiką ir tikslią vietą;

2) skubiai tiesiogiai ar per TATENA atitinkamoms užsienio valstybėms ir TATENA suteikia šio straipsnio 3 dalyje nurodytą turimą informaciją, kuri yra svarbi siekiant kuo labiau sumažinti radiologinius padarinius tose užsienio valstybėse.

3. Teikdama informaciją pagal šio straipsnio 2 dalies 2 punktą, Vyriausybės įgaliota institucija pateikia jai žinomus duomenis apie:

1) branduolinės ir (ar) radiologinės avarijos laiką, prireikęs tikslią vietą ir pobūdį;

2) su branduoline ir (ar) radiologine avarija susijusį branduolinės energetikos objektą ar veiklą;

3) spėjimą ar nustatytą priežastį ir numatomą branduolinės ir (ar) radiologinės avarijos, susijusios su radioaktyviųjų medžiagų tolimuoju išmetimu, vystymąsi;

4) radioaktyviojo išmetimo bendrąsias charakteristikas, įskaitant, kiek praktiškai įmanoma ir tikslinga, jo pobūdį, tikėtiną fizinį ir cheminį pavidalą ir kiekį, sudėtį ir veiksmingąjį aukštį;

5) informaciją apie esamas ir numatomas meteorologines ir hidrologines sąlygas, būtiną radioaktyviųjų medžiagų tolimojo išmetimo prognozęms;

6) aplinkos monitoringo, susijusio su radioaktyviųjų medžiagų tolimuoju išmetimu, rezultatus;

7) planuojamas ar jau vykdomas apsaugos priemones už branduolinės energetikos objekto

ribų;

8) tikėtiną radioaktyviojo išmetimo poveikį.

4. Šio straipsnio 3 dalyje nurodytą informaciją periodiškai būtina papildyti kita svarbia informacija apie avarinės situacijos eigą, įskaitant jos numatomą ar jau įvykusią pabaigą. Vyriausybės įgaliota institucija, teikianti atitinkamą informaciją, turi teisę nurodyti, kad teikiama konfidenciali informacija, kuri sudaro tarnybos paslaptį ir kurios praradimas arba neteisėtas atskleidimas gali pakenkti valstybės interesams arba padaryti žalos valstybės institucijų veiklai ar sudaryti prielaidas neteisėtam valstybės paslaptį sudarančios informacijos atskleidimui, ir nustatyti, kad tokia informacija privalo būti naudojama teisės aktų nustatyta tvarka ir sąlygomis užtikrinant jos apsaugą nuo neteisėto perleidimo ar kitokio atskleidimo.

5. Valstybinį reglamentavimą ir priežiūrą vykdančių institucijų ir (ar) kitų subjektų pareiga teikti informaciją apie Lietuvos Respublikoje įvykusią branduolinę ir radiologinę avariją ar padidėjusį jonizuojančiosios spinduliuotės lygį aplinkoje nustatoma šiame įstatyme, kituose įstatymuose ir šio straipsnio 1 dalyje nurodytose tarptautinėse sutartyse bei kituose teisės aktuose.

AŠTUNTASIS SKIRSNIS

CIVILINĖS ATSAKOMYBĖS PAGRINDAI BRANDUOLINĖS ENERGETIKOS SRITYJE

41 straipsnis. Atsakomybė už branduolinę žalą

Licencijos turėtojas atsako už veiklos, kuriai išduota licencija, ar su ta veikla susijusios veiklos metu padarytą branduolinę žalą.

42 straipsnis. Žalos nustatymas

1. Nustatant branduolinės žalos dydį, vadovaujamasi Civiliniu kodeksu ir 1963 m. gegužės 21 d. Vienos konvencija dėl civilinės atsakomybės už branduolinę žalą (toliau – Vienos konvencija) bei jos pagrindu priimtu Lietuvos Respublikos įstatymu „Dėl 1963 m. gegužės 21 d. Vienos konvencijos dėl civilinės atsakomybės už branduolinę žalą ir bendro protokolo dėl Vienos konvencijos bei Paryžiaus konvencijos taikymo įsigaliojimo“.

2. Branduolinės energetikos objektą eksploatuojančios organizacijos materialinės atsakomybės dydis už branduolinę žalą, padarytą kiekvienos branduolinės ir (ar) radiologinės avarijos ar branduolinio incidento metu, apriojamas suma Lietuvos Respublikos litais, ekvivalentiška minimaliam atsakomybės dydžiui, nustatytam Vienos konvencijos V straipsnyje. Atsakomybės dydis apskaičiuojamas pagal oficialų Lietuvos Respublikos lito ir Jungtinių Amerikos Valstijų dolerio kursą, paskelbtą Lietuvos banko žalos padarymo dieną.

3. Ginčus, kilusius dėl žalos dydžio nustatymo ar jos atlyginimo tvarkos, sprendžia teismas.

43 straipsnis. Branduolinės energetikos objekto netiesiogiai padarytos žalos atlyginimas

Jeigu kartu su branduolinės energetikos objekto padaryta branduoline žala atsiranda ir kitų nuostolių, kurių kilmės priežasties negalima aiškiai atskirti nuo branduolinės energetikos objekto padarytos žalos, jie atlyginami šio įstatymo 42 straipsnyje nustatyta tvarka.

44 straipsnis. Žalos atlyginimo garantijos

1. Branduolinės energetikos objektą eksploatuojanti organizacija Vyriausybės nustatyta tvarka ir sąlygomis privalo apdrausti jos valdomą objektą ar kitaip užtikrinti lėšas, reikalingas branduolinei žalai atlyginti.

2. Jeigu draudimo ir kitų turimų lėšų nepakanka branduolinei žalai atlyginti, trūkstamos sumos išmokėjimą garantuoja valstybė, laikydamasi Lietuvos Respublikos priimtų įsipareigojimų pagal Vienos konvenciją.

45 straipsnis. Asmenų, dalyvavusių likviduojant branduolinę avariją ar šalinant jos padarinius, socialinės garantijos

Asmenims, dalyvavusiems likviduojant branduolinę avariją ar šalinant jos padarinius ir nukentėjusiems nuo jonizuojančiosios spinduliuotės, suteikiamos socialinės garantijos pagal Lietuvos Respublikos įstatymų nustatomas socialinių garantijų sąlygas.

46 straipsnis. Ieškinio senatis

Ieškiny dėl žalos, padarytos jonizuojančiosios spinduliuotės, pasklidusios iš branduolinės energetikos objekto ar iš vežamų branduolinių ar radioaktyviųjų medžiagų, gali būti pareikštas teismui ne vėliau kaip per 10 metų nuo žalos atsiradimo momento.

**DEVINTASIS SKIRSNIS
EKONOMINĖS IR FINANSINĖS BRANDUOLINĖS ENERGETIKOS OBJEKTŲ
VEIKLOS SĄLYGOS**

47 straipsnis. Branduolinės energetikos objekto veiklos finansavimas

1. Branduolinės energetikos objektą eksploatuojanti organizacija privalo turėti būtinų materialinių, organizacinių, žmogiškųjų ir finansinių išteklių savo funkcijoms atlikti.

2. Valstybė remia ir finansuoja branduolinės ir radiacinės saugos mokslo ir technikos programų įgyvendinimą.

48 straipsnis. Eksploatavimo nutraukimo fondas

1. Pagrindinis eksploatavimo nutraukimo fondo tikslas – kaupti lėšas, reikalingas saugiai nutraukti branduolinės energetikos objekto eksploatavimą ir saugiai tvarkyti radioaktyviąsias atliekas, įskaitant panaudotą branduolinį kurą. Eksploatavimo nutraukimo fondas (ar fondai) steigiami įstatymu. Įstatymas dėl eksploatavimo nutraukimo fondo, be kita ko, nustato:

- 1) fondo lėšų kaupimo šaltinius;
- 2) užduotis, kurioms kaupiamos lėšos;
- 3) lėšų kaupimo ir naudojimo valdymo ir kontrolės principus;
- 4) lėšų panaudojimo iki branduolinės energetikos objekto eksploatavimo nutraukimo pradžios principus, nepažeidžiant šio straipsnio 1 dalyje nustatyto pagrindinio eksploatavimo nutraukimo fondo tikslo ir šio straipsnio 2 dalies nuostatos;
- 5) priemones lėšų kaupimo tęstinumui, kai branduolinės energetikos objekto eksploatavimas nutraukiamas dėl nenumatytų aplinkybių.

2. Eksploatavimo nutraukimo fondo lėšos gali būti naudojamos tik toms priemonėms ir tiems uždaviniams, kuriems buvo kaupiamos pagal lėšų tikslinę paskirtį, įgyvendinti.

**DEŠIMTASIS SKIRSNIS
DARBO SANTYKIŲ YPATUMAI BRANDUOLINĖS ENERGETIKOS SRITYJE**

49 straipsnis. Darbo santykių teisiniai pagrindai

Darbo santykius branduolinės energetikos objektuose reglamentuoja Lietuvos Respublikos darbo santykius reglamentuojantys teisės aktai ir šis įstatymas.

50 straipsnis. Darbo sutarties apribojimai

1. Licencijos turėtojo vadovaujančiais darbuotojais (organizacijos vadovais, administracijos vadovais, padalinių vadovais ir jų pavaduotojais) gali dirbti Europos Sąjungos valstybių narių, kitų Europos laisvosios prekybos asociacijos susitarimą pasirašiusių, taip pat Šiaurės Atlanto Sutarties Organizacijos valstybių narių ir (ar) kitų Lietuvos Respublikos nacionaliniam saugumui stiprinti svarbių valstybių, plėtojančių saugumo ryšius su Europos Sąjungos ir Šiaurės Atlanto Sutarties

Organizacijos valstybėmis narėmis, piliečiai ir kiti fiziniai asmenys, kurie naudojami Europos Sąjungos teisės aktuose jiems suteiktomis judėjimo teisėmis.

2. Padalinio, branduolinės energetikos objekte atsakingo už fizinę saugą, vadovą ir jo pavaduotoją (ar pavaduotojus) skiria ir atleidžia licencijos turėtojo vadovas, suderinęs su Valstybės saugumo departamentu.

3. Branduolinės energetikos objektuose negali dirbti asmenys:

1) piktnaudžiaujantys alkoholiu, vartojantys narkotines, psichotropines ar kitas psichiką veikiančias medžiagas;

2) sergantys ligomis, kurių sąrašą tvirtina sveikatos apsaugos ministras;

3) jaunesni kaip 18 metų;

4) užsieniečiai, teisės aktuose nustatyta tvarka neturintys teisės gyventi Lietuvos Respublikoje;

5) teisti už sunkius ir labai sunkius tyčinius nusikaltimus, nepaisant teistumo išnykimo ar panaikinimo;

6) įstatymų ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka gavę Valstybės saugumo departamento neigiamą išvadą;

7) įstatymų ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka nesutinkantys būti tikrinami Valstybės saugumo departamento.

4. Asmenys, kurių darbas susijęs su įslaptintos informacijos naudojimu ar apsauga, negali dirbti branduolinės energetikos objektuose, jeigu neatitinka Lietuvos Respublikos valstybės ir tarnybos paslapčių įstatyme nustatytų reikalavimų, būtinų išduodant leidimą ar suteikiant teisę dirbti ar susipažinti su įslaptinta informacija. Asmenų atitiktį nustatytiems reikalavimams teisės aktų nustatyta tvarka nustato Valstybės saugumo departamentas.

51 straipsnis. Draudimas streikuoti ir susirinkimų apribojimai

1. Darbuotojams, dirbantiems branduolinės energetikos objektuose, streikuoti draudžiama.

2. Branduolinės energetikos objekto apsaugos zonose draudžiama rengti mitingus, demonstracijas, protesto renginius ir susirinkimus.

3. Asmenys, nesilaikantys šio straipsnio apribojimų, atsako Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka.

VIENUOLIKTASIS SKIRSNIS TARPTAUTINIAI SANTYKIAI

52 straipsnis. Tarptautinių sutarčių sudarymo pagrindai

1. Tarptautinės sutartys, reglamentuojančios santykius Lietuvos Respublikos branduolinės energetikos srityje, sudaromos vadovaujantis tarptautinės teisės principais bei normomis ir Lietuvos Respublikos įstatymais, reglamentuojančiais tarptautinių sutarčių sudarymą.

2. Rengiant ir sudarant tarptautines sutartis, susijusias su branduolinės energijos naudojimu, privalo dalyvauti Energetikos ministerijos įgalioti asmenys, o susijusias su branduoline sauga, radiacine sauga, fizine sauga, branduolinių ir radioaktyviųjų medžiagų apskaita ir kontrole, – Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos įgalioti atstovai.

53 straipsnis. Užsienio valstybių laivų su branduoliniais reaktoriais ar užsienio valstybių laivų, vežančių radioaktyviųjų medžiagų krovinį, įplaukimo į Lietuvos Respublikos teritorinius vandenis sąlygos

Užsienio valstybių laivai su branduoliniais reaktoriais ar užsienio valstybių laivai, vežantys radioaktyviųjų medžiagų krovinį, gali įplaukti į Lietuvos Respublikos teritorinius vandenis tik gavę leidimą Lietuvos Respublikos Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

RESPUBLIKOS PREZIDENTAS

ALGIRDAS BRAZAUSKAS

Lietuvos Respublikos
branduolinės energijos įstatymo
priedas

ĮGYVENDINAMI EUROPOS SĄJUNGOS TEISĖS AKTAI

1. 2009 m. birželio 25 d. Tarybos direktyva 2009/71/Euratomas, kuria nustatoma Bendrijos branduolinių įrenginių branduolinės saugos sistema (OL 2009 L 172, p. 18).

Pakeitimai:

1.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [VIII-249](#), 1997-06-10, Žin., 1997, Nr. 59-1368 (1997-06-25), i. k. 0971010ISTAVIII-249

Lietuvos Respublikos branduolinės energijos įstatymo 7, 9, 26, 29, 30, 37, 38, 71 ir 74 straipsnių pakeitimo įstatymas

2.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [VIII-335](#), 1997-06-26, Žin., 1997, Nr. 66-1605 (1997-07-11), i. k. 0971010ISTAVIII-335

Lietuvos Respublikos branduolinės energijos įstatymo 24, 32, 38 straipsnių pakeitimo įstatymas

3.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [VIII-534](#), 1997-11-20, Žin., 1997, Nr. 112-2825 (1997-12-10), i. k. 0971010ISTAVIII-534

Lietuvos Respublikos branduolinės energijos įstatymo 15, 22 ir 70 straipsnių pakeitimo įstatymas

4.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [VIII-1309](#), 1999-07-07, Žin., 1999, Nr. 65-2088 (1999-07-28); Žin., 1999, Nr. 68-0 (1999-08-11), i. k. 0991010ISTAIIII-1309

Lietuvos Respublikos branduolinės energijos įstatymo 14, 16, 19, 26, 30, 31, 32, 33, 35, 37, 38, 44, 68 straipsnių pakeitimo įstatymas

5.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [IX-596](#), 2001-11-13, Žin., 2001, Nr. 99-3528 (2001-11-28), i. k. 1011010ISTA00IX-596

Lietuvos Respublikos branduolinės energijos įstatymo 1, 2, 48, 49, 50, 51 straipsnių pakeitimo bei papildymo ir devintojo skirsnio pavadinimo pakeitimo įstatymas

6.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [IX-586](#), 2001-11-08, Žin., 2001, Nr. 99-3520 (2001-11-28), i. k. 1011010ISTA00IX-586

Lietuvos Respublikos branduolinės energijos įstatymo 16 ir 32 straipsnių pakeitimo įstatymas

7.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [IX-1021](#), 2002-07-02, Žin., 2002, Nr. 72-3020 (2002-07-17), i. k. 1021010ISTA0IX-1021

Lietuvos Respublikos branduolinės energijos įstatymo 5 ir 9 straipsnių pakeitimo įstatymas

8.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [IX-1417](#), 2003-04-03, Žin., 2003, Nr. 38-1662 (2003-04-24), i. k. 1031010ISTA0IX-1417

Lietuvos Respublikos branduolinės energijos įstatymo 2, 22 ir 51 straipsnių pakeitimo įstatymas

9.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [IX-1688](#), 2003-07-03, Žin., 2003, Nr. 73-3356 (2003-07-23), i. k. 1031010ISTA0IX-1688

Lietuvos Respublikos branduolinės energijos įstatymo 14, 17, 25, 28, 31 ir 32 straipsnių pakeitimo įstatymas

10.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [IX-2003](#), 2004-02-05, Žin., 2004, Nr. 28-874 (2004-02-21), i. k. 1041010ISTA0IX-2003

Lietuvos Respublikos branduolinės energijos įstatymo 20, 21 straipsnių pakeitimo ir papildymo įstatymas

11.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [IX-2114](#), 2004-04-13, Žin., 2004, Nr. 60-2122 (2004-04-24), i. k. 1041010ISTA0IX-2114

Lietuvos Respublikos branduolinės energijos įstatymo 26 ir 35 straipsnių pakeitimo įstatymas

12.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [IX-2505](#), 2004-10-26, Žin., 2004, Nr. 163-5943 (2004-11-09); Žin., 2004, Nr. 164-0 (2004-11-11), i. k. 1041010ISTA0IX-2505

Lietuvos Respublikos branduolinės energijos įstatymo 21 straipsnio pakeitimo įstatymas

13.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [X-928](#), 2006-11-28, Žin., 2006, Nr. 137-5202 (2006-12-16), i. k. 1061010ISTA000X-928

Lietuvos Respublikos branduolinės energijos įstatymo 20, 21 ir 50 straipsnių pakeitimo įstatymas

14.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [XI-134](#), 2009-01-12, Žin., 2009, Nr. 10-356 (2009-01-27), i. k. 1091010ISTA00XI-134

Lietuvos Respublikos branduolinės energijos įstatymo 7, 9, 26, 29, 30, 37, 38, 71 ir 74 straipsnių pakeitimo įstatymas

15.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [XI-1267](#), 2010-12-23, Žin., 2011, Nr. 2-40 (2011-01-06), i. k. 1101010ISTA0XI-1267

Lietuvos Respublikos branduolinės energijos įstatymo 22 straipsnio pakeitimo įstatymas

16.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [XI-1537](#), 2011-06-28, Žin., 2011, Nr. 91-4314 (2011-07-19); Žin., 2011, Nr. 109-0 (2011-09-03), i. k. 1111010ISTA0XI-1537

Lietuvos Respublikos branduolinės energijos įstatymo pakeitimo įstatymas

17.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [XII-216](#), 2013-03-28, Žin., 2013, Nr. 36-1727 (2013-04-06), i. k. 1131010ISTA0XII-216

Lietuvos Respublikos branduolinės energijos įstatymo 21 ir 23 straipsnių pakeitimo įstatymas